

ระบบและวิธีการให้สินเชื่อของธนาคารกลางในประเทศต่าง ๆ

ในบทนี้จะกล่าวถึงระบบและวิธีการให้สินเชื่อของธนาคารกลางในประเทศที่มีระบบธนาคารเจริญแล้วและประเทศที่มีระบบการธนาคารและเศรษฐกิจคล้ายคลึงกับประเทศไทย สำหรับประเทศที่มีระบบธนาคารเจริญแล้ว เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนในทวีปเอเชีย นั้น จะยกตัวอย่างประเทศญี่ปุ่น ส่วนประเทศที่มีระบบการธนาคารคล้ายคลึงกับประเทศไทย เช่น ประเทศอินเดีย ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน เกาหลีและปากีสถาน ซึ่งจะได้เลือกกล่าวถึงเฉพาะบางประเทศพอเป็นสังเขป เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบให้ทราบขอแตกต่างและวิธีดำเนินงานของธนาคารกลางของประเทศต่าง ๆ และธนาคารแห่งประเทศไทยว่ามีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

ระบบและวิธีการให้สินเชื่อของธนาคารกลางในประเทศสหรัฐอเมริกา

ระบบธนาคารกลางในสหรัฐอเมริกา กระจายอยู่ตามเขตหรือภาคสำคัญ ๆ มีทั้งหมด 12 แห่ง ทุกแห่งดำเนินงานอย่างอิสระไม่ขึ้นแก่กันแต่มีความสัมพันธ์กัน อยู่ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการธนาคารกลางในสหรัฐ (Board of Governors) มีศูนย์กลางอยู่ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. เรียกว่า Federal Reserve System กฎหมายที่ใช้ควบคุมได้แก่ Federal Reserve Act รัฐสภา (Congress) เป็นผู้ร่างขึ้นในปี 1913 หน้าที่ของ Federal Reserve คือการวางนโยบายทางการเงินที่เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจและในขณะเดียวกันก็สร้างความปลอดภัยในระบบธนาคารพาณิชย์ เพราะ Federal Reserve ยอมให้ธนาคารพาณิชย์กู้เงินในยามฉุกเฉิน ทั้งยังควบคุมดูแลในการดำเนินกิจการอย่างพอควร เงินทุนของ Federal Reserve ได้มาจากธนาคารพาณิชย์ที่เป็นสมาชิกในเขตที่ธนาคารตั้งอยู่ ซึ่งกลายเป็นการถือหุ้นกันตามธรรมดาและมีการจ่ายเงินปันผลเมื่อถึงเวลาควย

อย่างไรก็ตาม แมว่าสหรัฐมีระบบธนาคารกลางซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. แต่หน่วยธุรกิจยังคงเป็นจุดศูนย์กลางทางการเงินที่สำคัญที่สุด เมื่อนโยบายการเงินเปลี่ยนแปลงในอัตราดอกเบี้ย จะทำให้จุดศูนย์กลางทางการเงินอื่น ๆ ของประเทศเปลี่ยนแปลง อัตราดอกเบี้ยไปทั่ว ถ้าหากว่า Federal Reserve Bank of New York เพิ่มหรือลดอัตราดอกเบี้ยจะทำให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินยอร์คเพิ่มหรือลดตาม (ตามหลักของ Discount Rate Policy) อัตราดอกเบี้ยในส่วนอื่นของประเทศจะเพิ่มหรือลดตามไปด้วย Federal Reserve Bank ในส่วนอื่นของประเทศจึงไม่ต้องเพิ่มหรือลดอัตราดอกเบี้ยของตนเอง กฎหมายอนุญาตให้ Federal Reserve Bank ทั้ง 42 แห่ง ใช้อัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมกับภาวะการเงินในเขตของตนในทางปฏิบัติแล้วระบบธนาคารกลางในสหรัฐ ใช้อัตราธนาคารเพียงอัตราเดียวเหมือนกันหมด ซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการใน Federal Reserve System ในกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ที่จะตกลงกำหนดอัตราธนาคาร

Federal Reserve System ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการธนาคารกลาง (Federal Reserve Board)
2. Federal Open Market Committee
3. Federal Advisory Council
4. ธนาคารกลาง (Federal Reserve Banks)

คณะกรรมการข้อ 1-3 ที่กล่าวข้างต้น ทำหน้าที่ควบคุมตกลงและแนะนำค่านโยบายในการปฏิบัติงานเท่านั้น ไม่มีหน้าที่ในการนำนโยบายออกไปดำเนินงาน ในด้านการปฏิบัติงานที่แท้จริงอยู่ในความรับผิดชอบของธนาคารกลางทั้ง 12 แห่งที่ตั้งขึ้นในแต่ละเขต และมีสาขาอยู่ตามจุดสำคัญ ธนาคารทุกแห่งมีฐานะเท่าเทียมกัน ยกเว้น Federal Reserve Bank of New York ที่มีฐานะพิเศษกว่าเนื่องจากอยู่ที่จุดศูนย์กลางทางการเงินของประเทศ และรับผิดชอบส่วนใหญ่ในการใช้มาตรการ Open Market Operations

หน้าที่ของ Federal Reserve Bank ในแต่ละเขตทางด้านการควบคุมเครดิต และนโยบายทางการเงิน มีดังต่อไปนี้คือ

1. รับซื้อลดตั๋วเงิน
2. ใ้ยกั้ยมเงินแกชนาคารพานิชย
3. รับฝาก Minimum Reserve Requirement ตามที่กฎหมายกำหนด
4. ฐอพั้นชบั้ตรในตลาตการเงินตามค้ำสั่งของ Open Market Committee

ในกรวงวชิงตัน คี.ซี.

ใ้ยกั้ยมเงินแกชตสาหกรรตาง ๆ โดยรับชวงซื้อลดตั๋วสัญญาใ้เงิน.

สำหรับหนาพ้อน ๆ กั้มีอูกมาก แต่ไม่เกยวกับทางคานเครดิตจั้งไม่ชอนำมากถาว
ในท้น การค้ำเนิงงานคั้งถาวชางคต คณะกรรมาการกลางวชิงตันเอาใจใ้สคู้แลออย่างไกลชิต¹

การควบคุมเครดิต (Credit Control)

แต่เดิมนั้นมาตรการที่ Federal Reserve ใ้ใช้ในการควบคุมเครดิตได้แก่การ
เพิ่มหรือลดอัตราชอลคชนาคาร (Discount Rate) เทานัน ภายหล้งเมื่อระบบชนาคาร
ชยายวางชวางช่นและตองการระบบชนาคารที่จะควบคุมใ้ทรคกุ่มยั้งช่น จึงได้มาใช้วิธีการ
ของ Open Market Operations เพิ่มช่น เพื่อใ้นโยบายการเงินเหมาะสมกับภาวะ
เศรษฐกิจในชณะนั้น และมีมาตรการอื่กลายอย่างที่จะใ้ช้ค้ำเนิงการเกยวกับทางคานควบคุม
เครดิต แลวแต่วจะใ้ช้วิธีใ้ใดใ้เหมาะสม บางคร้งอาจใ้ช้มาตรการเพียงชนคเดีว บาง
คร้งก็ใ้ช้หลายชนครวมกัน

มาตรการต่าง ๆ ที่ใ้ช้ควบคุมเครดิตของ Federal Reserve Bank มีคั้งนี้ค้อ

1. การกำหนดอัตราชอลคชนาคาร

โดยทั่วไปชนาคารกลางสามารถเพิ่มปริมาณเงินที่ออกหมุนเวียนในประเทศ
โดยการรับซื้อลดตั๋วเงิน (Rediscount) หรือใ้ช้ชนาคารพานิชยคู้โดยมีหลักทรพัยหรือพั้นชบั้ตร

¹ วิทยาลัยการพาณิชย์ หอการค้า, คณะเศรษฐศาสตร์, "ระบบการธนาคารใน
สหรัฐอเมริกา", ใน เศรษฐศาสตร์นิมิต, ปีที่ 5 เล่ม 5. (กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์
บำรุงนุกุลกิจ, 2513), หน้า 167.

เป็นประกันโดย Federal Reserve Bank จะคิดส่วนลดกับธนาคารพาณิชย์ สำหรับส่วนลด หรืออัตราดอกเบี้ยที่ Federal Reserve Bank กำหนดขึ้นทำให้ระบบธนาคารกลาง สามารถควบคุมอัตราดอกเบี้ยทุกชนิด ทั้งระยะสั้นและระยะยาว การซื้อลดตั๋วเงินหรือ ใ้กู้ยืมโดยใช้ตั๋วเงินเป็นประกันช่วยให้เกิดความยืดหยุ่นขึ้นในระบบการเงิน ถ้าไม่มี มาตรการนี้อาจทำให้ธนาคารพาณิชย์ขาดเงินสดเพราะบางครั้งต้องจ่ายเงินสดให้ลูกค้าเป็น จำนวนมาก ทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องหันมาพึ่ง Federal Reserve Bank อัตราดอกเบี้ย หรือส่วนลดนี้เรียกโดยทั่วไปว่า Discount Rate ซึ่งเป็นอัตราทางการ การใช้นโยบาย เครดิตชนิดนี้ช่วยแก้ปัญหาภาวะเงินเฟ้อและเพื่อจุดประสงค์ทางการธนาคารพาณิชย์เท่านั้น¹

2. การกำหนดอัตราซื้อตั๋วรับรอง Banker's Acceptances

Banker's Acceptances หมายถึง ตั๋วเงินจำพวก Bill of Exchange ที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้รับรอง

แต่แรกสหรัฐไม่มีตลาดตั๋วแลกเงินดังเช่นในกรุงลอนดอน รัฐสภา (Congress) จึงให้ความสนับสนุนโดยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์รับรองตั๋วเงินดังกล่าวและ Federal Reserve Bank จะรับซื้อตั๋วที่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมชนิดอื่น การขยายตัวของ Banker's Acceptance ภายหลังคลุ้มถึงการค้ายในสหรัฐและการกักตุนสินค้าด้วย ทั้งกรณีข้อ 1 และ 2 เนื่องจากตลาดการเงินในสหรัฐไม่มี Discount Houses ผลกระทบกระเทือนของมาตรการทั้งสองจึงเริ่มที่ธนาคารพาณิชย์

นับแต่ปี 1923 เป็นต้นมา Federal Reserve Bank ใช้มาตรการนี้เป็น มาตรการสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการควบคุมเครดิต มาตรการนี้รวมไปถึงการซื้อขาย Banker's Acceptances พันธบัตรรัฐบาลทั้งระยะสั้นและระยะยาวหรือหลักทรัพย์อื่น ๆ (ยกเว้นทองคำ)

¹ Board of Governor, Washington, D.C., "Other Policy Instruments," The Federal Reserve System Purpose and Functions (Sixth Edition Washington D.C., September 1974).

ที่ธนาคารกลางเห็นสมควรในตลาดการเงิน Open Market Committee ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. เป็นผู้กำหนดเวลาและความกว้างขวางของการใช้มาตรการนี้

เมื่อ Federal Reserve Bank ใช้ Open Market Operations ในระยะแรก ๆ นั้น ตัวที่ธนาคารรับรอง (Bankers' Acceptances) เป็นตราสารที่มีความสำคัญมาก แต่ในขณะนี้พันธบัตรต่าง ๆ ของรัฐบาลมีความสำคัญมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตัวเงินคลัง (Treasury Bill) ประเภท 3 เดือนและประกาศนียบัตรหนี้สิน (Certificates of Indebtedness) ซึ่งมีอายุ 9 - 12 เดือน บางครั้ง Federal Reserve ตกลงซื้อหลักทรัพย์จากธนาคารพาณิชย์ โดยตกลงว่าจะให้ธนาคารพาณิชย์ซื้อหลักทรัพย์นั้นกลับคืน เรียกว่า Repurchase Agreement¹ ซึ่งมีระยะเวลาตั้งแต่ 1 - 15 วันทำการ แต่ส่วนใหญ่จะน้อยกว่า 7 วัน

ระหว่างปี ค.ศ. 1920 - 1929 Federal Reserve System มักจะเปลี่ยนอัตราส่วนลดของธนาคาร (Discount Rate) ตามการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยอันเกิดจากการใช้ Open Market Operations และในระยะเวลาเดียวกัน เมื่อทองคำไหลเข้าและออกจากระบบธนาคารโดยตรง Federal Reserve System ใช้ Open Market Operations เพื่อจำกัดความเคลื่อนไหวของปริมาณเงินอันอาจเกิดขึ้นจากการไหลเข้าหรือออกของทองคำ

3. การเปลี่ยนแปลงอัตราเงินสดสำรอง (Reserve Requirement)

มาตรการนี้เป็นมาตรการที่ใหญ่และมีความสำคัญยิ่ง Federal Reserve Act ปี 1933 และ 1935 กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินสดสำรองเป็นอัตราส่วนของเงินฝากของตน (Deposit Liabilities) เพื่อความปลอดภัยแก่ผู้ฝากเงิน ให้ธนาคารพาณิชย์

¹ Board of Governor, Washington, D.C., "Instruments of Monetary Policy: Open Market Operations," The Federal Reserve System Purpose and Functions (Sixth Edition Washington D.C., September 1974).

สามารถจ่ายเงินสดให้ลูกค้าทันทีเมื่อทวงถามได้ อัตราเงินสดสำรองนี้แตกต่างกันตามลักษณะเงินฝาก เช่น เงินฝากจ่ายคืนเมื่อทวงถามหรือเงินฝากที่มีระยะเวลา นอกจากนี้อัตราเงินสดสำรองยังแตกต่างกันตามเขตแต่ละเขตที่ธนาคารกลางรับผิดชอบอยู่

การควบคุมอัตราส่วนเงินสดสำรองของธนาคารพาณิชย์เริ่มมีขึ้นก่อนการตั้งระบบธนาคารกลาง (ปี 1913) อัตราส่วนนี้เปลี่ยนแปลงหลายครั้งตามความเหมาะสมในระยะเวลาหนึ่ง ๆ และตามวิวัฒนาการของการธนาคารในสหรัฐ ซึ่งก็มีการเปลี่ยนแปลงมาหลายครั้งด้วยกัน

เมื่อสหรัฐได้ตั้ง Federal Reserve System ขึ้น ได้นำเอาเงินสดสำรองนี้มารวมเป็นเงินทุนกองกลาง เพื่อสนองให้ธนาคารพาณิชย์ได้ใช้เมื่อมีความจำเป็น ต่อมาธนาคารกลางได้ใช้เงินทุนสำรองกองกลางนี้เป็นรากฐานในการวางนโยบายเครดิต ธนาคารกลางอาจทำให้เงินทุนสำรองกองกลางนี้เพิ่มขึ้นหรือลดลงโดยใช้นโยบาย Open Market Operations และนโยบายเปลี่ยนแปลงอัตราซื้อลด กฎหมายธนาคารกลางปี 1933 ให้อำนาจระบบธนาคารกลางใช้มาตรการใหม่เป็นการชั่วคราวในการเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนเงินสดสำรองของธนาคารพาณิชย์เพื่อควบคุมเครดิต กฎหมายให้อำนาจนี้แก่ Federal Reserve System เป็นการถาวร ในปี 1935

สำหรับการใช้อัตราส่วนเงินทุนสำรองนี้ กฎหมายแบ่งประเภทธนาคารพาณิชย์ (ทั้ง Member และ Non-Member Bank)¹ ออกเป็น ประเภทใหญ่ ดังนี้

1. Reserve City Bank ได้แก่ธนาคารพาณิชย์ที่ตั้งอยู่ตามเมืองใหญ่ที่เรียกว่า Reserve City

2. Country Bank ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ที่เหลือตั้งอยู่ตามท้องถิ่น ผู้บริหารและผู้ถือหุ้นมักเป็นคนในท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็รับฝากเงินเฉพาะท้องถิ่น

¹Member Bank ประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์เรียกว่า National Bank ทั้งหมด ซึ่งได้แก่ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนภายใต้กฎหมายธนาคารของรัฐบาลกลาง (Federal Law) และ State Bank ที่ต้องการเป็นสมาชิก State Bank คือธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนภายใต้กฎหมายธนาคารของแต่ละรัฐ ส่วน State Bank ที่เหลือเรียกโดยทั่วไปว่า Non-Member Bank ส่วนมากเป็นธนาคารเล็ก ๆ

สาเหตุที่ต้องแยกธนาคารพาณิชย์ออกเช่นนี้เนื่องจากความต้องการเงินสดสำรองแตกต่างกัน ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นพวก Reserve City ต้องมีอัตราส่วนเงินสดสำรองสูงเพื่อความปลอดภัย อัตราเงินสดสำรองระหว่าง Reserve City Bank และ Country Bank แตกต่างกันดังนี้

	<u>เงินฝากจ่ายคืนเมื่อทวงถาม</u>	<u>เงินฝากประจำ</u>
	(Demand)	(Time)
Reserve-City Bank	10 - 22%	3 - 10%
Country Bank	7 - 14%	3 - 10%

Federal Reserve จะกำหนดให้อัตราส่วนเงินสดสำรองในขณะหนึ่งขณะใดอยู่ระหว่างอัตราที่กำหนดข้างต้นให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจและการเงิน สำหรับปัจจุบันอัตราส่วนเงินสดสำรองของ Reserve-City Bank เท่ากับ 16% และอัตราส่วนเงินสดสำรองของ Country Bank เท่ากับ 12% ส่วนเงินฝากประจำของทั้ง 2 ธนาคาร เท่ากับ 4%

ในขณะใดก็ตาม ถ้าธนาคารกลางกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ค้ำรองอัตราส่วนเงินสดสำรองที่สูงก็เท่ากับจำกัดการไหลยืมเงินของธนาคารพาณิชย์ ทำให้ธนาคารพาณิชย์ให้เครดิตได้น้อย ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมเครดิต ในระหว่างปี 1936 - 1937 เป็นระยะที่กำหนดให้ค้ำรองเงินสดสำรองสูงถึงขีดสูงสุดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เพราะเป็นระยะเวลาที่มีทองคำไหลเข้าในระบบธนาคารจนเป็นเหตุให้ธนาคารพาณิชย์มีเงินสดในมือมาก (Excess Reserve) การใช้ Open Market Operations เพื่อดึงเงินสดส่วนเกินนั้นออกไม่ไดผลเพราะธนาคารพาณิชย์ถือหลักทรัพย์รัฐบาลน้อย จึงหันมาใช้วิธีขึ้นอัตราสูงสุดของเงินสด

002783

¹วิทยาลัยการพาณิชย์ หอการค้า, คณะเศรษฐศาสตร์, "ระบบการธนาคารในสหรัฐอเมริกา", ใน เศรษฐศาสตร์นิมิต, ปีที่ 5 เล่มที่ 5. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, 2513), หน้า 172.

สำรองตามที่กฎหมายกำหนดแทน ทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินสดสำรองเพิ่มขึ้น ไม่สามารถนำเงินสดส่วนเกินไปหักยืมไ้มาก เพื่อป้องกันการเกิดภาวะเงินเฟ้อ ในบางขณะธนาคารต้องการที่จะขยายเครดิตโดยต้องการให้มีการกักเงินเพิ่มขึ้นก็จะลดอัตราเงินสดสำรองลง ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีเงินที่จะให้การกักเพิ่มขึ้น สำหรับส่วนประกอบของเงินสดสำรองนั้นประกอบด้วย เงินสดที่ธนาคารพาณิชย์ฝากไว้ที่ธนาคารกลางและเงินสดในมือที่เก็บไว้เพื่อการดำเนินงานประจำวัน ส่วน Country Bank จะรวมเงินสดที่ฝากไว้ใน Correspondent Bank เป็นส่วนหนึ่งของเงินสดสำรองด้วย

ในปัจจุบันวิธีที่ธนาคารพาณิชย์ส่วนมากใช้เพื่อหาเงินสดมาดำรงอัตราส่วนเงินสดสำรองของตนอยู่ในระดับที่กฎหมายกำหนด คือ การขอยืมเงินส่วนเกิน¹ (Excess Reserve) ของธนาคารอื่นด้วยตนเองหรือผ่านนายหนา ส่วนมากใช้ในระยะเวลาสั้นและอัตราดอกเบี้ยต่ำ การกักเงินชนิดนี้เรียกว่าการกักเงินผ่าน Federal Funds ปัจจุบันนี้ตลาด Federal Funds ขยายใหญ่ไ้มาก

ตลาด Federal Funds เป็นตลาดสำคัญที่ช่วยให้ธนาคารพาณิชย์ปรับตัวได้อย่างรวดเร็วในกรณีที่มีเงินสดขาดมือหรือในกรณีที่มีเงินสดมากเกินไป กรณีที่มีเงินสดขาดมือจะยืมจากตลาด Federal Funds ด้วยอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่ายืมจากธนาคารกลาง ในกรณีที่มีเงินสดในมือมากเกินไปก็อาจเอาไม่ให้อีกธนาคารในตลาด Federal Funds แทนที่จะมีไว้เฉย ๆ เป็น Excess Reserve โดยไม่ได้รับผลประโยชน์ Federal Funds นี้ผู้ซื้อขายมีทั้งธนาคารพาณิชย์และ Dealers ที่ซื้อขายพันธบัตรรัฐบาล ส่วนมากธนาคารพาณิชย์ใหญ่ ๆ ในนครนิวยอร์กเป็นธนาคารที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุด เมื่อการติดต่อทางโทรศัพท์สะดวกขึ้น ธนาคารพาณิชย์ในส่วนภูมิภาคก็เอา Excess Reserve ออกขายในตลาด Federal Funds

¹ วิทยาลัยการพาณิชย์ หอการค้า, คณะเศรษฐศาสตร์, "ระบบการธนาคารในสหรัฐอเมริกา", ใน เศรษฐศาสตร์นิมิต, ปีที่ 5 เล่มที่ 5. (กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, 2513), หน้า 172.

เพิ่มขึ้น ตลาด Federal Funds จึงขยายออกคลุมทั่วประเทศ ตลาด Federal Funds เป็นตลาดเสรี ใครจะทำการซื้อขายก็ได้ สำหรับการตั้งราคา Federal Funds นี้จะต้องต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ย (Discount Rate) ที่ธนาคารกลางรับซื้อหลักทรัพย์ มิฉะนั้นจะไม่มีผู้ซื้อ Federal Funds

4. นโยบายการรักษาเสถียรภาพของราคาพันธบัตรรัฐบาล

(Open Market Operations)

การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนเงินสดสำรอง มีผลกระทบต่อธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารเหมือนกันหมด แต่เป็นเพราะว่าธนาคารทุกแห่งมีฐานะไม่เหมือนกัน บางธนาคารก็มีเงินสดสำรองมากเกินไป บางธนาคารก็มีน้อยเกินไป ถ้าหากธนาคารกลางขึ้นอัตราเงินสดสำรอง ธนาคารพาณิชย์ก็ต้องหาเงินสดมาเพิ่ม วิธีที่นิยมมากสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่มีเงินสดสำรองไม่พอก็คือ เอาหลักทรัพย์รัฐบาลประเภทพันธบัตรระยะสั้นต่างๆ ออกจำหน่าย ถ้าหากมีการขายพันธบัตรโดยเสรี อาจจะทำให้ราคาพันธบัตรตกต่ำ (ตามหลักของอุปสงค์อุปทานในสินค้า) จึงเป็นนโยบายของธนาคารกลางที่จะใช้ Open Market Operation ในการรักษาระดับราคาให้อยู่ในระดับที่เห็นเหมาะสม โดยรับซื้อพันธบัตรในตลาด วิธี Open Market Operation นี้ เป็นเครื่องมือทางการเงินที่ใช้กันแพร่หลายที่สุด

ในการดำเนินงานทางด้าน Open Market Operations, ใน Federal Reserve System ได้ตั้ง Open Market Committee ขึ้นอย่างไม่เป็นทางการในปี 1922 เพื่อให้คำแนะนำแก่ Federal Reserve Bank แต่ละแห่งเกี่ยวกับการดำเนินงานเกี่ยวกับมาตรการ Open Market Operations และได้ตั้งขึ้นเป็นทางการตามกฎหมายของรัฐสภา (Congress) ในปี 1935 มีคณะกรรมการชุดหนึ่งเป็นผู้ดำเนินงาน เรียกว่า Federal Open Market Committee (FOMC) ประกอบด้วยสมาชิกของ Board of Governors, 7 คน และ President ของ Federal Reserve Bank 5 คน ซึ่งคัดเลือกจาก 12 แห่ง แต่ President ของ Federal Reserve Bank of New York เป็นกรรมการถาวร สำหรับอีก 4 คนที่เหลือก็จะหมุนเวียนกันระหว่าง Federal Reserve Bank 11 แห่ง และจะดำรงตำแหน่งคนละ 1 ปี

Federal Open Market Committee (FOMC) เลือก Federal Reserve Bank of New York ปฏิบัติการทางด้าน Open Market Operations เพื่อผลประโยชน์ของ Federal Reserve Banks ทั้ง 12 แห่ง โดยใช้ในนาม System Open Market Account ทั้งนี้ FOMC จะเลือก Senior Officer ของ Federal Reserve Bank of New York เป็น Manager of the System Open Market Account¹

ประโยชน์ที่ธนาคารกลางของสหรัฐได้รับจาก Open Market Operations

คณะกรรมการ (FOMC) จะใช้เครื่องมือนี้เป็นมาตรการในการควบคุมเครดิต โดยจะซื้อ United States Government และ Federal Agencies Securities เพื่อเสริมสร้างเงินสดให้ระบบธนาคาร เพื่อประโยชน์ในการขยายเครดิตให้แก่ประชาชน และในบางกรณีจะใช้มาตรการนี้ดึงเอาเงินสดจากระบบธนาคารโดย FOMC จะขายหลักทรัพย์ต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นให้แก่ dealers² เพื่อลดปริมาณเครดิตของธนาคารพาณิชย์

สำหรับวิธีการของ Federal Reserve ปฏิบัติใน Open Market มี 2 วิธีคือ³

1. Open Market Purchase จะเกิดขึ้นเมื่อธนาคารกลางต้องการจะเพิ่มปริมาณเงิน ธนาคารกลางจะรับซื้อหลักทรัพย์ต่าง ๆ จาก Nonbank dealers⁴ (bank dealers สามารถใช้สิทธิที่เป็นธนาคารกู้ยืมส่วนรับช่วงซื้อลดของธนาคารกลางได้)

¹ อำนวยการ ล้อมตระกูล, รายงานการดำเนินงาน เรื่อง Open Market Operations และ Loan and Discount Management ที่ Federal Reserve Bank of New York มิถุนายน 2514, หน้า 1

² dealers หมายถึง ผู้ที่ทำการค้าสินทรัพย์, หลักทรัพย์, หุ้นและพันธบัตร

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2

⁴ nonbank dealers คือ ผู้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการซื้อขายหลักทรัพย์

ที่ไม่ใช่ธนาคาร

ธนาคารกลางจะเป็นผู้กำหนดราคาขาย ก่อนที่จะกำหนดราคาขาย ธนาคารกลางจะสอบถามจาก dealers ต่าง ๆ เสียก่อน และ Nonbank dealers ก่อนจะขายหลักทรัพย์จะต้องทำสัญญาซื้อคืน (Repurchase agreement) ภายในระยะเวลาไม่เกิน 15 วัน ในราคาที่แพงกว่าราคาขาย สมมติว่า dealers ขายหลักทรัพย์ในราคา discount 96 เหรียญ อาจจะต้องทำสัญญาซื้อคืนในราคา 97 เหรียญ ทำให้ธนาคารกลางได้กำไร 1 เหรียญ

2. Open Market Sales ถ้าธนาคารกลางต้องการจะลดปริมาณเงิน ธนาคารก็จะขายตั๋วเงินคลังซึ่งมีอายุต่ำกว่า 30 วัน ให้แก่ Bank dealers หรือ Nonbank dealers (ในกรณีลดปริมาณเงิน ธนาคารจะพยายามดึงคืนเงินจากทุกแห่ง) โดยทำสัญญาซื้อคืน วิธีการนี้เรียกว่า matched sale purchase ระยะเวลาที่ทำ matched sales-purchase จะสั้นกว่า repurchase agreement ส่วนใหญ่ธนาคารกลางจะรับซื้อคืนในเวลา 2 - 3 วัน แต่อย่างไรก็ตามต้องไม่เกิน 1 สัปดาห์

หลักทรัพย์ที่ขายใน Open Market คือ U.S. Government Securities มี 5 ชนิดดังนี้

1. ตั๋วเงินคลัง (Treasury Bills) ปัจจุบันมี 4 ชนิด

- ก. มีกำหนดเวลาชำระเงิน 91 วัน (91-Day Treasury Bills)
- ข. มีกำหนดเวลาชำระเงิน 183 วัน (183-Day Treasury Bills)
- ค. มีกำหนดเวลาชำระเงิน 273 วัน (273-Day Treasury Bills)
- ง. มีกำหนดเวลาชำระเงิน 366 วัน (366-Day Treasury Bills)

2. Treasury Certificate of Indebtedness เป็นหลักทรัพย์ระยะสั้น ระยะเวลาไม่เกินกว่า 1 ปี ออกเป็นครั้งคราวเมื่อมีความจำเป็น

3. Treasury Note เป็นหลักทรัพย์ระยะปานกลาง ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 7 ปี มีกำหนดอัตราดอกเบี้ยแน่นอน และการขายจะต้องขายด้วยการประมูล

4. Treasury Bond (พันธบัตรรัฐบาล) เป็นหลักทรัพย์ระยะยาว มีระยะเวลาเกินกว่า 5 ปี ตามปกติขายในราคา Face Value คือจะไม่ขายสูงหรือต่ำกว่าราคาพันธบัตร แต่บางครั้ง Treasury Bond อาจขายราคา Discount หรืออาจขายโดยการประมูลก็ได้

5. Tax Anticipation Bill เป็นหลักทรัพย์ระยะสั้นซึ่งมีลักษณะพิเศษ ส่วนใหญ่เป็น Quarterly Financing ถึงกำหนดชำระในเดือนที่ประชาชนต้องเสียภาษี เช่น เดือนมีนาคม มิถุนายน กันยายน และธันวาคม หลักทรัพย์ชนิดนี้จะออกเป็นครั้งคราว เมื่อรัฐบาลต้องการให้ประชาชนชำระภาษี ลักษณะและวิธีการปฏิบัติ เช่นเดียวกับ Treasury Bill ส่วนลักษณะอื่น ๆ ที่พิเศษก็คือ

ก. สามารถใช้ชำระภาษีได้ในราคาที่ยตราไว้ (Face Value) ก่อนถึงวัน กำหนดเวลาประมาณ 1 สัปดาห์ สามารถนำไปชำระค่าภาษีได้ สมมุติว่า วันครบกำหนดของ หลักทรัพย์ชนิดนี้คือ วันที่ 31 สิงหาคม 2520 แต่ผู้ถือสามารถชำระภาษีได้ในราคาที่ยตราไว้ ณ วันที่ 24 สิงหาคม 2520 เป็นต้น จึงเท่ากับว่าผู้ถือได้ประโยชน์เพิ่มขึ้นอีก 7 วัน

ข. ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ประมูลได้ ยังได้รับสิทธิและประโยชน์เพิ่มขึ้น อีก โดยนำเงินที่เกิดจากการประมูลนี้เข้า Treasury Tax and Loan Account " ซึ่ง Treasury ผูกไว้กับธนาคารพาณิชย์นั้น ๆ และยังสามารถรับสิทธิเป็นผู้รับฝากเงินค่าชำระ ภาษีจากบุคคลธรรมดา และนิติบุคคลด้วย ส่วนใหญ่หลักทรัพย์ชนิดนี้ธนาคารพาณิชย์จะเป็นผู้ ประมูลได้เกือบทั้งสิ้น

5. การควบคุมอัตราดอกเบี้ยของเงินฝากประจำ

Federal Reserve มีอำนาจกำหนดระดับสูงสุดของอัตราดอกเบี้ยเงิน ฝากประจำ เพื่อรักษาเสถียรภาพในตลาดการเงิน ถ้าหากไม่มีข้อกำหนดในเรื่องอัตราดอกเบี้ยแล้ว อาจจะทำให้สถาบันการเงินอื่น ๆ ประสบความเดือดร้อน ถึงคุณเงินฝากไม่ได้มากพอที่จะดำเนินกิจการได้

มาตรการต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วทั้ง 5 ข้อข้างต้น มีผลกระทบต่อ ธนาคารพาณิชย์และตลาดการเงินเท่า ๆ กันหมดในเวลาเดียวกัน การให้กู้ยืมเงินของ ธนาคารกลางทำให้ธนาคารพาณิชย์มีสภาพคล่องดีขึ้น การเพิ่มหรือลดเงินสดสำรอง การใช้ Open Market Operations ก็มีผลกระทบต่อระบบโดยทั่วไปเช่นเดียวกัน บางกรณี Federal Reserve Bank ไม่ต้องการเพิ่มหรือลดอัตราดอกเบี้ยหรือสภาพคล่องในตลาด

การเงินเพราะอาจจะเป็นผลเสียหายในภาวะเศรษฐกิจ แต่จะต้องการควบคุมบางอย่าง เช่น ควบคุมทางด้านกำไรเกินกำไรมากเกินไปและทางด้านกำไรให้กู้ยืมเพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเงินหรือควบคุมทางด้านกำไรซื้อขายอนุสัญญาเพื่อเสถียรภาพทางด้านราคา ธนาคารกลางอาจจะต้องใช้มาตรการอื่น

6. มาตรการอื่นที่ใช้ควบคุมเครดิต

ก. Margin Requirements¹ เริ่มเมื่อปี 1935 เป็นกฎข้อบังคับในการให้กู้ยืมเงินเพื่อการเก็งกำไรในตลาดหุ้น อันเนื่องมาจากความผันผวนอย่างรุนแรงของราคาหลักทรัพย์ในตลาดหุ้น ทำให้เกิดการขาดเสถียรภาพในเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้ความผันผวนนี้ลดน้อยลง ธนาคารจึงจำกัดการซื้อขายหลักทรัพย์ด้วยการตั้ง Margin ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของราคาหุ้นหรือพันธบัตรที่ผู้ซื้อต้องออกเงินสดของตัวเองซื้อ เพราะฉะนั้นผู้ซื้อหุ้นหรือหลักทรัพย์จะกู้เงินจากแหล่งต่าง ๆ ได้เท่ากับราคาหุ้นหรือหลักทรัพย์ลบด้วย Margin ที่ Federal Reserve System ตั้งไว้ ในตอนแรก ๆ Federal Reserve System ใช้สูตรซึ่งแสดงความเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์และหุ้นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ กู้ยืมจะต้องใช้ในเวลานั้น ๆ เช่น ถ้าหากราคาพันธบัตรและหุ้นเพิ่มขึ้น $x\%$ Margin ที่ใช้จะต้องเป็น $y\%$ แต่ภายหลังธนาคารกลางเปลี่ยนวิธีการใหม่โดยใช้หลักเกณฑ์ง่าย ๆ ด้วยการให้ Margin ในอัตราที่เหมาะสมกับสถานะการคลังสงครามโลกครั้งที่สองเมื่อเกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้น Federal Reserve System ได้กำหนดให้ใช้ Margin สูงถึง 100% ซึ่งหมายความว่า ผู้ซื้อพันธบัตรหรือหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ต้องใช้เงินสดของตนเองหมดในการซื้อพันธบัตรหรือหุ้น สาเหตุที่ธนาคารกลางกำหนด Margin สูงถึง 100% นั้นเป็นเพราะว่าธนาคารไม่ต้องการให้มีการออกหุ้นหรือพันธบัตรใหม่เพื่อลงทุนในการผลิตเพราะจะเพิ่มราคา

¹ วิทยาลัยการพาณิชย์ หอการค้า, คณะวิชาเศรษฐศาสตร์, "ระบบการธนาคารในสหรัฐอเมริกา", เศรษฐศาสตร์นิมิต, หน้า 174.

วัตถุประสงค์ แรงงานและทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อโดยทั่วไป ถ้าหากขณะหนึ่งขณะที่ธนาคารต้องการเพิ่มการลงทุนและการผลิตก็จะลด Margin ใ้หน้อยลง ในปี 1936 ธนาคารกลางกำหนด Margin ไว้ 60% ในปี 1947 กำหนดไว้ 100% ส่วนปี 1964 กำหนดไว้ 70% เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 1974 กำหนด Margin ไว้ 40%¹ ดังนั้นการกำหนด Margin Requirements จึงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ธนาคารกลางในสหรัฐอเมริกาใช้ควบคุมการให้สินเชื่อ ธนาคารกลางต้องการลดการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ก็จะต้งตั้งปริมาณ Margin ไว้สูงสำหรับนายหนา ผู้ซื้อขายหรือสมาชิกในตลาดหุ้น ถูกห้ามไม่ให้ซื้อพันธบัตรและหุ้น ยืมเงินเกินกว่าที่ธนาคารกลางกำหนดไว้ และใ้กำหนดไว้ว่าผู้ซื้อพันธบัตรและหุ้นเหล่านี้จะต้องยืมเงินจาก Member Bank หรือ Non-member Bank ที่ปฏิบัติตามกฎหมายของบังคับนี้ ตรงกันข้ามถ้าในขณะใดธนาคารกลางต้องการเพิ่มการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ก็จะตั้งปริมาณ Margin ไว้ต่ำ

ข. การควบคุมเครดิตเพื่อการบริโภค

ธนาคารกลางได้อำนาจครั้งแรกในปี 1941 มีอำนาจควบคุมผู้ประกอบการเครดิตเพื่อการบริโภคทั้งหมดของจดทะเบียนกับธนาคารกลาง การดำเนินงานต้องถูกต้องตามกฎหมายที่ธนาคารกลางวางไว้เกี่ยวกับเรื่องการวางเงินสดงวดแรก (Down Payments) และระยะเวลาสำหรับการผ่อนส่ง การที่มีธนาคารกลางกระจายอยู่ทั่วประเทศรวมทั้งสาขาอีก 24 แห่ง ช่วยให้การดำเนินงานตามนโยบายนี้สะดวกขึ้นมาก ธนาคารกลางสามารถดูแลการปฏิบัติงานในคานเครดิตเพื่อการบริโภคอย่างทั่วถึง

สาเหตุที่ธนาคารกลางได้อำนาจนี้ เพราะเครดิตเพื่อการบริโภคมีบทบาทสำคัญต่อการขยายและหดตัวของเศรษฐกิจ การซื้อขายเงินผ่อนหรือเครดิตเพื่อการบริโภคนี้ช่วยเพิ่ม

¹ Board of Governors, Washington, D.C. "Other Policy Instruments", The Federal Reserve System Purpose and Functions, (Sixth Edition Washington D.C., September 1974), P.87.

การผลิตสินค้าประเภทดาวมาก เช่น การก่อสร้างอาคารบ้านเรือน ซอร์ถยนต์และเครื่องใช้ไฟฟ้า การที่รัฐบาลสามารถควบคุมเครดิตเพื่อการบริโภคนี้ ทำให้รัฐบาลสามารถลดความผันผวนทางการผลิตของสินค้าดังกล่าวและช่วยลดความผันผวนทางเศรษฐกิจด้วย¹

(ค) การให้เงินกู้แก่การค้าและการอุตสาหกรรม

เพื่อให้การค้าและการอุตสาหกรรมได้รับผลประโยชน์จากนโยบายเครดิตในราคาที่ถูก กฎหมายธนาคารกลางปี 1934 อนุญาตให้ธนาคารกลางให้เงินเพื่อการลงทุนในเครื่องจักรและโรงงานใดก็ตามที่ บริษัทหรือเอกชนนั้นไม่สามารถหาจากแหล่งอื่นได้ (ความจริงธนาคารกลางไม่ต้องการทำหน้าที่เป็นนายธนาคารพาณิชย์ แต่ต้องการส่งเสริมทางการค้าและการอุตสาหกรรมในขณะที่มีภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ) ในขณะเดียวกัน ธนาคารกลางก็สนับสนุนให้สถาบันการเงินอื่นให้เงินกู้เพื่อการลงทุนดังกล่าว โดยยอมรับผิดชอบชดเชยเงินคืนได้ถึง 30% ของเงินที่กู้ ถ้าหากมีการสูญเสียเกิดขึ้น นโยบายนี้ใช้ได้ผลดี ในขณะที่มีภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในระหว่างที่สถาบันการเงินหลายแห่งล้มเลิกกิจการไป เมื่อเศรษฐกิจดีขึ้นจำนวนเงินที่กู้ลดลงจะเพิ่มมากในระหว่างสงคราม ในเวลาปกติธนาคารกลางจะไม่ใช้มาตรการนี้เพราะเป็นการก้าวกายการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์

การดำเนินงานเกี่ยวกับการให้กู้ยืมและชดเชยตัวเงินของธนาคารกลางในสหรัฐ

Federal Reserve Bank แต่ละแห่งจะมีวิธีการดำเนินงานทางการให้กู้ยืมและชดเชยตัวเงินคล้าย ๆ กัน ในที่นี้จะกล่าวถึง Federal Reserve Bank of New York เพราะเป็นเขตของธนาคารกลางที่มีบทบาทมากที่สุด เนื่องจากอยู่ในย่านของธุรกิจการเงิน

¹ วิทยาลัยการพาณิชย์ หอการค้า, คณะวิชาเศรษฐศาสตร์, "ระบบการธนาคารในสหรัฐอเมริกา", เศรษฐศาสตร์นิมิต, หน้า 175 - 176

Federal Reserve Bank of New York จะมีฝ่ายหนึ่งเรียกว่า Credit and Discount Department ทำหน้าที่เกี่ยวกับการให้สินเชื่อของธนาคารโดยตรง ฝ่ายนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนงาน ดังนี้

1. Credit Division ทำหน้าที่วิเคราะห์เอกสารเครดิตของลูกค้าที่ธนาคารพาณิชย์เสนอมาเป็นหลักประกันเงินกู้และเป็นหลักประกันการนำเงินเข้า Treasury Tax and Loan Account นั้น มีลักษณะถูกต้องตามที่กฎหมาย ระเบียบของธนาคาร กำหนดหรือไม่ (eligible) รวมทั้งการพิจารณาจากงบการเงิน เช่น งบกำไรขาดทุน, งบกำไรสะสมและงบดุลของลูกค้าว่าสมควรยอมรับ (Acceptable) หรือไม่ แล้วส่งต่อไปให้ Discount Division ถ้าเป็นการใหญ่ตาม ม.13, 13A หรืออาจจะเข้าบัญชี Treasury Tax and Loan Account ตามความต้องการของธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ ดังตัวอย่างเอกสารการวิเคราะห์เครดิตของลูกค้า

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. Discount Division ทำหน้าที่ในการไถ่กู้โดยรับหลักทรัพย์ประเภท U.S. Government Securities (ตั๋วเงินคลัง ตั๋วสัญญาใช้เงินและพันธบัตร) และ Federal agency Securities เช่น ตั๋วสัญญาใช้เงินและพันธบัตร เป็นประกัน ตามมาตรา 13¹ และให้ธนาคารพาณิชย์กู้ยืมเงินโดยรับเอาเอกสารเครดิต (Eligible Paper) ที่แนบเครดิตวิเคราะห์มาแล้วเป็นประกัน

สำหรับกรณีธนาคารพาณิชย์ไม่ขอกู้ยืม แต่อาจจะใช้หลักทรัพย์เหล่านี้มาเป็นประกัน เพื่อนำเงินเข้า Treasury Tax and Loan Accounts ก็ได้ และเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการโอนหลักทรัพย์ต่าง ๆ เข้าฝากและถอนออกจากธนาคารกลางด้วย

ในการไถ่กู้เงินโดยผ่านทางธนาคารพาณิชย์ แบ่งออกเป็นดังนี้

1. การกู้ยืมโดยใช้ Customer Paper เป็นหลักประกัน ลูกค้าจะต้องจัดส่งงบการเงินปีสุดท้าย (สำหรับปีก่อน ๆ ดูจากหนังสือ Moody's Industrial Manual²)

¹ตาม Federal Reserve Act มาตรา 13 กล่าวไว้ว่า FRB จะไถ่กู้ยืมแก่ธนาคารพาณิชย์ โดยรับ U.S. Government Securities หรือ U.S. Agency Securities เป็นประกัน จำนวนเงินที่ไถ่ 100% ของราคาตราไว้ (Par Value) ระยะเวลาในการไถ่กู้ยืมธนาคารพาณิชย์จะออกตั๋วสัญญาใช้เงินมาขอกู้เงินได้ไม่เกิน 90 วัน แต่เท่าที่ปฏิบัติส่วนใหญ่จะไม่เกิน 15 วัน

FRB จะให้ธนาคารพาณิชย์กู้ยืมโดยรับเอา Eligible Paper จากลูกค้าเป็นประกัน จำนวนเงินที่จะไถ่กู้ยืมไม่จำเป็นจะต้องเป็น 100% ของราคาหน้าตั๋ว FRB อาจให้ก็เปอร์เซ็นต์ก็ได้แล้วแต่จะเห็นสมควร แต่ตามปกติให้ 100% ระยะเวลาที่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ออกตั๋วสัญญาใช้เงินต้องไม่เกิน 90 วัน

2 เป็นหนังสือที่มีรายละเอียดของผู้ประกอบกิจการทุกประเภท มีประวัติผู้ดำเนินงาน มีรายละเอียดในสินค้าที่กิจการนั้นขาย มีการวิเคราะห์ฐานะการเงินโดยละเอียด ซึ่ง FRB ใช้เป็นหนังสือในการอ้างอิงวิเคราะห์ลูกค้าทุกราย ผู้จัดทำคือ Moody's Investors Service Inc.

มาให้วิเคราะห์ว่าเป็นลูกค้าที่ดี น่าเชื่อถือได้เพียงใด โดยวิธีพิจารณาจากงบการเงิน ดังนี้

จากงบกำไรขาดทุน พิจารณาดังต่อไปนี้

1. ต้องประกอบธุรกิจมีกำไรทุกปี
2. มีแนวโน้มของธุรกิจดีขึ้น
3. พิจารณายอดขาย ควรจะเพิ่มขึ้นทุกปี
4. พิจารณาสินค้าคงเหลือ
5. พิจารณายอดคลงหนี้กับการขาย
6. พิจารณายอดสินค้ากับการขายว่าหมุนเวียนซ้ำเร็วเพียงใด

จากงบดุล พิจารณาดังต่อไปนี้

1. คุณภาพคล่อง
2. คุณภาพการ
3. คุ Leverage ของ Net Worth กับยอดหนี้สินรวม (Total

Liabilities)

FRB จะไม่กำหนดวงเงินของลูกค้าแต่ละราย การกำหนดวงเงินนั้นขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของธนาคารพาณิชย์ แต่จะใหญ่เงินเกิน 10% ของ Capital Fund ไม่ได้

ทุก ๆ ครั้งที่ธนาคารพาณิชย์จะขอให้ Eligible Paper เป็นประกันเงินกู้หรือขอเป็นประกันการนำเงินเข้าบัญชี Treasury Tax and Loan Account จะต้องยื่น Application (ตามตัวอย่างแนบ) ส่งให้ Credit Division เพื่อพิจารณาว่า Eligible Paper นั้นจะยอมรับหรือไม่ แล้วจึงส่งต่อไปให้ Discount Division วิธีการปฏิบัตินั้นเมื่อ Discount Division ได้รับแจ้งก็จะเครดิตบัญชีธนาคารนั้น ๆ ตามจำนวนเงินที่ต้องการซึ่งแบ่งออกดังนี้

1. ธนาคารต้องการกู้ก็จะเครดิตบัญชีให้ 100% ของราคาตราไว้
2. ธนาคารต้องการเป็นประกันเพื่อนำเข้า Treasury Tax and Loan Account จะเครดิตบัญชีให้ 90% ของราคาตราไว้

คุณสมบัติของ Credit Advices จะส่งไปให้ธนาคารพาณิชย์ ส่วนสำเนาจะส่งต่อไปให้แผนกต่าง ๆ คือ

To be Submitted in Quadruplicate
APPLICATION

- (a) To Pledge Commercial Paper as Collateral to Treasury Tax and Loan Account
(For further information see reverse side)

or

- (b) To deposit Commercial Paper for Safekeeping to be used from time to time upon our instructions as collateral to Treasury Tax and Loan Account or for borrowings from the Federal Reserve Bank of New York.

Date _____

Federal Reserve Bank of New York
as Fiscal Agent of the United States
Federal Reserve P. O. Station
New York, N. Y. 10045

The undersigned herewith submits commercial and agricultural paper as hereinafter listed in Schedule A totaling:

- (a) \$ _____ as collateral to our Treasury Tax and Loan Account, in accordance with the provisions of Treasury Department Circular No. 92 (Revised) issued by the Secretary of the Treasury or,
- (b) \$ _____ for Safekeeping, ^{in Payment} to be used from time to time upon our instructions as collateral to Treasury Tax and Loan Account or for borrowings from the Federal Reserve Bank of New York.

For use of Federal Reserve Bank

Name of Bank or Trust Company

Address

By: _____
Signature Title

Signature Title

or F.R.B. Use

Account No:

COMML P - IN

SCHEDULE A

Security Number or F.R.B. Use)	Maker and Address		Maturity	Cust. or Pur. Paper (C or P)	Date of Statement	Face Amount (do not include interest)
	Endorsers - Guarantors					

(Page No. ___)

To be Submitted in Quadruplicate
COMMERCIAL PAPER

To be Pledged as Collateral
or
To Be Deposited For Safekeeping

or F.R.B. Use

Account No:

COMML P - IN

SCHEDULE A

Security Number or F.R.B. Use	Maker and Address	Maturity	Cust. or Pur. Paper (C or P)	Date of Statement	Face Amount (do not include interest)
	Endorsers - Guarantors				
					

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Member bank loan

to member

L. & D. 167.4 1/71
FEDERAL RESERVE BANK
OF NEW YORK

ADVISE OF CREDIT OF ADVANCE
FROM FEDERAL RESERVE BANK OF NEW YORK

DISCOUNT DIVISION

MAIL TO: Chase	ACCOUNT NO.	DATE June 9, 1971
		\$ 100,000,000

ON THE BASIS OF YOUR Telephone WE HAVE MADE advance one DAY ADVANCE TO YOU TODAY AND CREDITED YOUR RESERVE ACCOUNT THE PRINCIPAL OF \$ 100,000,000. THIS ADVANCE IS PAYABLE ON June 10, 1971 AND NO FURTHER ADVISE OF MATURITY OF YOUR OBLIGATION WILL BE FURNISHED BY US. UPON FINAL PAYMENT OF THIS ADVANCE, THE PRINCIPAL AND INTEREST (365 DAY BASIS) AT THE EFFECTIVE RATE WILL BE CHARGED TO YOUR RESERVE ACCOUNT.

COLLATERAL SECURITY

\$ 100,000,000 T/B ^{by} 7/1/71

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CURRENT RATE: 4 3/4 %

FEDERAL RESERVE BANK OF NEW YORK

PER PRO _____ DISCOUNT DIVISION

1. Accounting Department
2. Maturity Record
3. Auditing Department
4. Discount Division
5. Securities File
6. Note File

และเมื่อถึงกำหนดชำระ Discount Division ก็จะต้องส่ง Debit Advice
 เองเงินกู้ถึงกำหนดชำระให้ธนาคารพาณิชย์ทราบ
 ตัวเงินที่ออกโดยลูกค้า นอกจาก FRB จะต้องพอใจในฐานะของลูกค้าแล้ว
 ตัวที่ออกจะต้องมีลักษณะดังนี้

1. จะต้องเป็นตั๋วที่เกิดจากการประกอบพาณิชย์กรรม (Commercial Paper)
 อุตสาหกรรม (Industrial Paper) และเกษตรกรรม (Agricultural Paper)
 ทั้งหมดนี้รวมเรียกว่า Commercial Paper ซึ่งอายุตั๋วใน 2 ชนิดแรกต้องไม่เกิน 6 เดือน
 กรณีหลังไม่เกิน 9 เดือน

2. ต้องเป็นตั๋วที่สร้างขึ้นเพื่อเงินไปใช้จ่ายในการประกอบกิจการซึ่งสามารถหมุน
 เวียนมาชำระหนี้ได้ (Self-liquidating Paper) มิใช่ไปลงทุนในการซื้อหุ้นหรือ
 ซื้อสินทรัพย์ประจำ

2. การกู้ยืมโดยหลักทรัพย์ค้ำประกัน การกู้เงินดังกล่าวจะใช้ U.S.
 Government Securities หรือ Treasury Agencies Securities เป็นประกัน
 มีวิธีการปฏิบัติดังนี้

- ก. ธนาคารพาณิชย์จะต้องทำใบมอบอำนาจให้หักบัญชีตามตัวอย่างแนบ
 (Agreement Regarding Advance by Federal Reserve Bank of New York)
- ข. ต้องทำใบมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ของธนาคาร เป็นผู้สืบทักเงินจาก FRB
 ได้ในนามของธนาคาร (Certified Copy of Resolution of Board of Directors)

การกู้เงินโดยวิธีนี้ง่ายและสะดวกมาก เพราะหลักทรัพย์ค้ำประกันวางคนอยู่ในความดูแลของ FRB อยู่แล้ว ธนาคารใดต้องการจะกู้ เจ้าหน้าที่ของธนาคารอาจแจ้งให้ FRB ทราบโดยทางโทรศัพท์ จดหมายหรือโทรเลขก็พอแล้ว แต่ทั้งนี้ FRB อาจให้ทำเป็นหนังสือยืนยันมาภายหลังก็ได้ เมื่อได้รับแจ้ง Discount Division จะเครื่อกิจบัญชื้อธนาคารนั้น ๆ ตามจำนวนเงินที่ต้องการ (100% ของราคาตราใบของหลักทรัพย์) แล้วส่งต่อฉบับของ Credit Advice ให้ธนาคารพาณิชย์ ส่วนสำเนาส่งไปให้แผนกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่วนการคิดดอกเบี้ยนั้น แต่เดิม FRB จะหักดอกเบี้ยล่วงหน้าทันทีเมื่อให้ธนาคารพาณิชย์กู้ยืมตาม Discount Basis นับตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2514 เป็นต้นมา FRB ได้เปลี่ยนวิธีใหม่โดยจะหักดอกเบี้ยเมื่อครบกำหนดชำระ

ตัวอย่าง สมมติว่า ธนาคาร ก. ขอเงินโดยใช้ตัวเงินคลังเป็นประกัน จำนวน 100,000.- ดอลลาร์ สรอ. ระยะเวลา 10 วัน เปรียบเทียบการคำนวณดอกเบี้ยดังนี้

<u>ณ วันที่</u>	<u>เดิม</u>	<u>ปัจจุบัน</u>
เงินต้น	100,000.-	
<u>หัก</u> ดอกเบี้ย (สมมติ $4\frac{3}{4}\%$)		
100,000 $\frac{4\frac{3}{4}}{100} \times \frac{10}{365}$	<u>130.137</u>	
	<u>99,869.863</u>	<u>100,000.-</u>

เมื่อถึงกำหนดชำระ

FRB หักบัญชีธนาคารพาณิชย์	100,000.-	100,130.137
---------------------------	-----------	-------------

ระบบและวิธีการให้สินเชื่อของธนาคารกลางในประเทศญี่ปุ่น

ธนาคารกลางของประเทศญี่ปุ่นชื่อว่า The Bank of Japan ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี Meiji 15 (ค.ศ. 1882) ตั้งแต่นั้นมาเมจิเป็นต้นมาเศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่นมี Capital Accumulation น้อย ธนาคารต้องจัดหาเงินจากเงินออมของประชาชน เพื่อส่งเสริมการลงทุนทางด้านการค้าและการอุตสาหกรรมซึ่งต้องการใช้เงินทุนมาก ธุรกิจของญี่ปุ่นในระยะเริ่มแรกขาดทุนเนื่องจาก Capital Accumulation มีน้อย กิจการจึงต้องอาศัยเงินทุนส่วนใหญ่จากธนาคารพาณิชย์เป็นผลให้ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถจัดหาเงินทุนแก่กิจการต่าง ๆ อย่างเพียงพอ จึงทำให้ต้องพึ่งธนาคารกลางในการกู้ยืมเงิน เหตุนี้เองธนาคารแห่งประเทศไทยจึงต้องใช้วิธีการกำหนดขอบเขตแห่งการออกเงินยืมแก่ธนาคารพาณิชย์เพื่อจัดหาเงินทุนให้เพียงพอกับความต้องการเงินทุนของ เศรษฐกิจซึ่งเป็นนโยบายทางการเงิน การจัดวางแผนในการจัดหาเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยว่าในระยะใดควรใช้นโยบายเงินฝืดระยะใดควรใช้นโยบายผ่อนคลายเหล่านี้เป็นหน้าที่ของส่วนการวางแผนในฝ่ายการบริหารทั่วไปที่จะศึกษาและกำหนดแนวทางบริหาร เพื่อนำเสนอต่อ Board of Directors แต่การตัดสินใจใด ๆ Board of Directors ไม่มีสิทธิตัดสินใจต้องนำเข้าสู่คณะกรรมการวางแผน (Policy Board) ตัดสินใจเป็นนโยบายบริหารต่อไป

ความต้องการใช้เงินในปีหนึ่ง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปตามมูลเหตุใหญ่ ๆ

2 ข้อ ดังนี้

1. โอกาสการใช้เงินของประชาชน ในบางโอกาสเช่น ระยะเวลาปิดภาคเรียน ปลายปี ภัยธรรมชาติ ฤดูร้อน ประชาชนต้องใช้เงินมากเพื่อการท่องเที่ยว ข้อของขวัณ ฯลฯ เป็นต้น ระยะเวลาเช่นนี้ เงินฝากในธนาคารจะลดลง ธนาคารพาณิชย์จะประสบปัญหาการขาดแคลนเงินสดเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องจัดหาเงินออกช่วยเหลือ

2. มูลเหตุทางการคลัง ในประเทศญี่ปุ่นเงินคลังงบประมาณจะฝากไว้ในธนาคารแห่งประเทศไทย ดังนั้นการรับและจ่ายเงินของรัฐบาลจะมีอิทธิพลต่อการเงินในท้องตลาด ระยะเวลาที่รัฐบาลต้องใช้จ่ายออกไปมาก ระยะเวลาที่เงินในเศรษฐกิจก็ลดลง แต่ในระยะเวลาที่ราษฎรต้องเสียภาษีให้แก่รัฐบาล ระยะเวลาที่เงินในเศรษฐกิจลดลงทำให้เกิดภาวะเงินฝืด ฉะนั้น จึงเป็นหน้าที่ของส่วนการบริหารในฝ่ายการบริหารทั่วไปต้องเสนอแผนงานผ่อนคลายทางการเงิน

เพื่อแก้ไขภาวะต่าง ๆ เหล่านี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยในนโยบายทางการเงินในการแก้ภาวะต่าง ๆ ดังกล่าวข้างตน

การควบคุมเครดิตของธนาคารแห่งประเทศไทย ในวิธีการดังต่อไปนี้

การควบคุมทางด้านปริมาณ (Quantitative Control) แบ่งออกเป็นดังนี้

1. Lending Policy (Bank Rate Policy) อัตราดอกเบี้ยและอัตรารับช่วงซื้อลดที่ธนาคารกลางกำหนดให้ค่าเงินนโยบายขึ้นหรือลงนี้จะทำให้อัตราดอกเบี้ยและอัตราซื้อลดของธนาคารพาณิชย์ขึ้นลงตาม การขึ้นลงของอัตราดอกเบี้ยนี้มีผลต่อการลงทุน ซึ่งจะส่งผลต่อไปยังเศรษฐกิจของประเทศชาติ ธนาคารกลางจะใช้นโยบายในตำแหน่ง Lender of Last Resort เขาบริหารนโยบายนี้ให้มีประสิทธิภาพขึ้น ในกรณีที่อัตราธนาคารนี้ต่ำ เราเรียกว่า Low Discount Rate Policy แต่ในกรณีที่อัตราธนาคารนี้สูง เราเรียกว่า High Discount Rate Policy

วิธีการจัดหาเงินทุนของธนาคารแห่งประเทศไทยนั้น จากหลักการที่ได้วางไว้เมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 1910 (Meiji 43) ธนาคารแห่งประเทศไทยในวิธีการดังต่อไปนี้ เช่น ซื้อลด Commercial Bill เบิกเกินบัญชี (Over Draft) ซื้อลดพันธบัตรรัฐบาล (National Bond) และการออกเงินกู้โดยพันธบัตรรัฐบาลเป็นหลักทรัพยค้ำประกัน

การซื้อตั๋วเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยปัจจุบันมีชนิดต่าง ๆ

ดังนี้¹

ก. ตั๋วเงินการค้า (Commercial Bill)

ข. ตั๋วเงินการค้าส่งออก (Export Trade Bill) แบ่งออกเป็นดังนี้

1. Export Advance Bill คือเงินกู้ยืมที่จ่ายให้แก่ผู้ส่งออกเพื่อใช้เป็นทุนในการผลิตสินค้าที่จะส่งออก หลังจากที่ได้ Letter of Credit ประเภทเพิกถอนไม่ไค (Irrevocable Letter of Credit)²

2. Export Usance Bill เป็นเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจ่ายให้แก่ผู้ส่งออกผู้รับเอาตั๋วเงินมาขายลดภายใน 3 เดือน โดยปรับเป็นเงินเยนด้วยอัตราทางการ³

การออกเงินกู้ยืมโดยค้ำประกันด้วยตั๋วเงิน ปัจจุบันนี้ตั๋วเงินหรือพันธบัตรที่ได้รับรองจากธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อค้ำประกันการออกเงินกู้ยืมมีพันธบัตรรัฐบาลทั้งระยะสั้นและยาว (Government Bonds & Bills) พันธบัตรรัฐบาลค้ำประกัน พันธบัตรธนาคาร พันธบัตรท้องถิ่น เป็นต้น

¹ เริงชัย มะระกานนท์, "หน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทย", ธนาคารแห่งประเทศไทยและนโยบาย, รายงานการฝึกงานในธนาคารแห่งประเทศไทย, หน้า 27

² เลตเตอร์ออฟเครดิทนี้จะแก้ไขหรือยกเลิกใดต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้รับประโยชน์ซึ่งมีสิทธิที่จะปฏิเสธการยกเลิกหรือแก้ไขนั้น ๆ ซึ่งในกรณีนี้ชอกลงเดิมจะมีผลใช้บังคับธนาคารที่เปิดเลตเตอร์ออฟเครดิท เลตเตอร์ออฟเครดิทชนิดนี้นิยมใช้กันมากเนื่องจากธนาคารผู้เปิดเลตเตอร์ออฟเครดิทเป็นผู้รับผิดชอบในการใช้เงินค้ำสินค้า

³ The Bank of Japan Economic Reseach Department, "Existing Financial Institutions," Money and Banking in Japan. Trans. S. Nishimura, Ed. L. S. Pressnell (New York: St. Martin's Press), P. 150.

สำหรับอัตราดอกเบี้ยของการรับช่วงซื้อลดตั๋วและเงินกู้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย
กำหนดมีแตกต่างกันอยู่ 5 อัตรา ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1

อัตราดอกเบี้ยทางการของธนาคารแห่งประเทศไทย

อัตรายอด

- อัตราส่วนลดของตั๋วเงินการค้า และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้รัฐบาล ที่ขึ้นบัญชีรัฐบาลเป็นประกันและหลักทรัพย์ประเภทพิเศษ (Special Designated Securities)	5.00
- อัตราส่วนลด ของ Export Usance Bills	5.00
- อัตราส่วนลด ของ Export Advance Bills	5.25
- อัตราดอกเบี้ยของเงินกู้ซึ่งมี Export Advance Bills ค้ำประกัน	5.50
- อัตราดอกเบี้ยของเงินกู้ที่รับตั๋วเงินและหลักทรัพย์นอกเหนือจากข้างต้น ที่กล่าวมาแล้ว	5.25

ที่มา : Monthly Economic Review, The Bank of Japan, Economic
Research Department, Tokyo, May 1977. p.5.

2. นโยบายซื้อขายพันธบัตร (Open Market Operation) นโยบายนี้เป็น

นโยบายที่ใหม่กว่านโยบาย Lending Policy ภายหลังจากสงคราม The Sino - Japanese War เมื่อปี 1898 (Meiji 31) เกิดวิกฤติการณ์ทางการเงินขึ้น เพื่อป้องกันมิให้ธนาคารพาณิชย์ของล้มละลาย จึงได้นำเอานโยบายรับซื้อพันธบัตร เพื่อเปลี่ยนหลักทรัพย์ให้มีสภาพเป็นเงินสดตรงกันข้ามกับภาวะการณเมื่อปี 1927 - 1928 เกิดวิกฤติการณ์ทางการเงินขึ้นเช่นกัน แต่ในครั้งนี้นี้เงินฝากตามธนาคารใหญ่ ๆ มีมากเกินไปเกินความต้องการ จำเป็นต้องควบคุมมิให้มีการออกเงินกู้ยืมเกินขอบเขตจนเป็นอันตรายต่อสถานะเศรษฐกิจ จึงได้ดำเนินนโยบายขายพันธบัตร¹

นโยบายซื้อขายพันธบัตรเริ่มใช้อย่างกว้างขวางเมื่อปี 1949 ซึ่งเป็นปีที่นโยบายการคลังการงบประมาณได้ตั้งขึ้น โดยงบประมาณที่ตั้งขึ้นนี้จะต้องใช้เงินทุนมาก ซึ่งงบประมาณดังกล่าวก็เก็บมาจากประชาชนนั่นเอง ฉะนั้นเมื่อใช้นโยบายอันนี้แล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยยังคงดำเนินนโยบายเงินฝืดอยู่ จะทำให้ภาวะการเงินยังฝืดเคืองยิ่งขึ้น เพื่อผ่อนคลายความฝืดเคืองอันจะเกิดจากการที่นโยบายการคลังเก็บภาษีมากขึ้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงจัดหาเงินออกสู่เศรษฐกิจโดยให้เงินทุนหมุนเวียนมีมากขึ้น วิธีการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยนำมาใช้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่สำคัญ คือ นโยบายรับซื้อพันธบัตรโดยรับซื้อพันธบัตรเงินพื้นฟู พันธบัตรรัฐบาลในระยะยาวเป็นจำนวนมาก ผลก็คือทำให้ไม่เกิดภาวะเงินฝืด

ครั้งแรกนโยบายนี้ใช้กับธนาคาร บริษัทที่สต็อกที่เป็นลูกค้าโดยเฉพาะเท่านั้น แต่ภายหลังจากนโยบายนี้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวาง ครอบคลุมไปทั่วทุกสถาบันการเงิน นับว่านโยบายการซื้อขายพันธบัตรได้นำมาใช้ได้อย่างสมบูรณ์แบบนั่นเอง

พันธบัตรที่ออกส่วนใหญ่เป็นพันธบัตรรัฐบาล เป็นพันธบัตรระยะยาว 7 ปี พันธบัตรที่รัฐบาลค้าประกัน พันธบัตรธนาคารเป็นต้น ซึ่งไม่แพร่หลายในหมู่ประชาชนมากนัก เมื่อเป็นเช่นนี้ กรณีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยดำเนินนโยบายรับซื้อพันธบัตรก็ไม่มีปัญหาอะไร แต่กรณี

¹ เริงชัย มะระกานนท์, "นโยบายการเงินในประเทศไทย", ธนาคารแห่งประเทศไทย และนโยบายการเงิน, รายงานการฝึกงานในธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทยจะดำเนินนโยบายขายพันธบัตร ปกติธนาคารพาณิชย์ทั่ว ๆ ไปจะไม่ซื้อ เพราะไม่มีความสนใจทางด้านนี้และดอกเบี้ยพันธบัตรมีอัตราต่ำ ดังนั้นในกรณีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะดำเนินนโยบายขายพันธบัตรกับบริษัทเงินทุนระยะสั้นซึ่งในญี่ปุ่นมีอยู่หลายแห่งด้วยกัน เช่น บริษัท Nikko Securities, Daiwa Securities เป็นต้น ภายหลังจากนั้นนับตั้งแต่ปี 1951 เป็นต้นมา การคลังของญี่ปุ่นผ่อนคลายลง การหมุนเวียนทางการเงินดีขึ้น รวมทั้งการคลังก็ดีขึ้น ทำให้สามารถชดเชยหนี้สินของรัฐบาลอันเกิดจากการออกพันธบัตรรัฐบาล ดังนั้นเมื่อปี 1951 เป็นต้นมา ธนาคารแห่งประเทศไทยคงหยุดดำเนินการรับซื้อพันธบัตร มิฉะนั้นอาจทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อได้

นโยบายเงินสคสสำรอง

ในระยะแรกของการจัดตั้งธนาคารในญี่ปุ่นนั้น ยังไม่มีการกำหนดอัตราเงินสคสสำรองเพื่อคุ้มครองผู้ฝากเงิน จนกระทั่งปี ค.ศ.1926 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการศึกษาในระบบการเงินขึ้น ได้พิจารณาถกกันถึงเรื่องเงินสคสสำรองและคณะกรรมการได้สรุปผลของการศึกษาว่า "ในภาวะของธนาคารญี่ปุ่นในปัจจุบัน การกำหนดอัตราเงินสคสสำรองตามกฎหมายยังไม่มีผลจำเป็น ให้ธนาคารต่างตัดสินใจด้วยตนเองโดยถือหลักความมั่นคงเป็นใหญ่"¹ ดังนั้น ระบบการกำหนดอัตราทุนสำรองเพื่อคุ้มครองประชาชนผู้ฝากเงินยังไม่เกิดขึ้น จนกระทั่งปี ค.ศ.1927 กฎหมายการธนาคารได้ถูกประกาศใช้ขึ้นและเริ่มมีการศึกษาค้นคว้ารายงานเกี่ยวกับนโยบายกำหนดอัตราเงินสคสสำรองกันอย่างละเอียด จนกระทั่งเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้การรายงานและการค้นคว้าต้องหยุดซงักไป เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ได้มีการปรับปรุงระบบการเงินใหม่และในครั้งนั้นรัฐบาลได้เสนอและยืนยันอย่างเข้มแข็งว่า นโยบายกำหนดอัตราเงินสคสสำรองเป็นนโยบายที่จำเป็นอันหนึ่งที่จะควบคุมการเงิน ดังนั้น จึงได้เริ่มศึกษาค้นคว้านโยบายเงินสคสสำรองจ่ายอีกครั้งหนึ่ง ในที่สุดนโยบายเงินสคสสำรองจ่ายได้ถูกกำหนดขึ้นเป็นทั่วบทกฎหมาย ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1957

¹ เรื่องเดียวกัน, "นโยบายเงินสคสสำรองจ่าย"

หลักการใหญ่ ๆ ของอัตราเงินสัสดำรองตามกฎหมายของญี่ปุ่นมีดังนี้¹

1. ลักษณะและจุดประสงค์ของเงินสัสดำรอง โดยกำหนดให้ธนาคารต้องกำหนดอัตราหนึ่งของเงินฝากทั้งหมด ต้องเก็บไว้เป็นรูปเงินสัสดฝากไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งประเทศไทยจะใ้วิธีเปลี่ยนแปลงอัตราเงินสัสดำรองส่วนนี้เป็นเครื่องมือควบคุมการเงินหรือเป็นนโยบายการเงินอันหนึ่ง จะเห็นว่านโยบายเงินสัสดำรองจ่ายไม่ได้พิจารณาถึงการกำหนดให้เก็บเงินสัสดำรองเพื่อคุ้มครองผู้ฝากเลย

2. ธนาคารหรือองค์การเงินที่อยู่ภายใต้การควบคุมนี้ กฎหมายนี้มีผลใช้กับธนาคารพาณิชย์ ธนาคารปริวรรตเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Bank), Trust Bank, Long - term Credit Bank, Foreign Bank, Mutual Financing Bank และ Credit Association

3. อัตราเงินสัสดำรอง กำหนดอัตราสูงสุดไว้ร้อยละ 10 แต่อัตราต่ำสุดไม่ได้กำหนดไว้ ทำให้ธนาคารพาณิชย์ในญี่ปุ่นมีเงินสัสดำรองคิดเป็นอัตราร้อยละแล้วค่อนข้างต่ำ และปกติการกำหนดอัตราเงินสัสดำรองนี้ควรแตกต่างกันไปตามลักษณะและประเภทของเงินฝากต่าง ๆ นอกจากนี้ยังกำหนดอัตราเงินสัสดำรองแก่ธนาคารที่มียอดเงินฝากไม่เท่ากัน แตกต่างกันไป

4. สิทธิในการตัดสินใจ การกำหนดอัตราเงินสัสดำรองตามกฎหมายได้กลายเป็นนโยบายอันหนึ่งของธนาคารแห่งประเทศไทยและสิทธิที่จะเปลี่ยนแปลงอัตราเงินสัสดำรองนี้กลับขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ซึ่งรัฐมนตรีมีเพียงสิทธิในการอนุมัติหรือไม่อนุมัติ สิทธิในการเสนอให้เปลี่ยนแปลงนั้นเป็นของธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ธนาคารแห่งประเทศไทยจำเป็นต้องขออนุมัติจาก ร.ม.ต. คลัง เสียก่อน

¹ เรื่องเดียวกัน,

จึงจะนำไปใช้ได้ ซึ่งปัญหานี้ได้เป็นที่ถกเถียงกันมาก แต่คณะกรรมการศึกษานโยบายการเงิน
ได้ชี้แจงว่า การควบคุมรวมกันทั้ง 2 ฝ่ายนี้ ก็เพื่อให้มีผลทางกฎหมาย¹ รวมกันด้วย

แม้ว่าประสิทธิภาพของนโยบายอัตราเงินสลดสำรองมีน้อยมาก เพราะธนาคารใหญ่ๆ
อยู่ในภาวะที่ต้องขอยืมเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยและอัตราเงินสลดสำรองที่กำหนดขึ้น
ค่อนข้างต่ำจึงไม่สามารถให้ความคุ้มครองผู้ฝากเงินได้ แต่ก็พอมีผลอยู่บ้างต่อการควบคุม
ธนาคารท้องถิ่นและธนาคารเล็กอื่น ๆ โดยทางอ้อมซึ่งมิได้มีผลโดยตรงกล่าวคือเพื่อให้
ธนาคารท้องถิ่นและธนาคารเล็กอื่น ๆ ต้องพึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยในด้านกรขายตัวเงิน
และอีกประการหนึ่งก็ยังมีผลดึงเอาเงินทุนส่วนเกินมาไว้ในธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ เรื่องเดียวกัน

ตารางที่ 2

อัตราเงินฝากสำรองตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

	อัตราร้อยละ เงินฝากประจำ	อัตราร้อยละ เงินฝากอื่น ๆ
1. ธนาคารพาณิชย์, ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารทรัสต์		
ก. ธนาคารที่มีเงินฝากมากกว่า 1,000,000 ล้านบาท	0.5	1.5
ข. ธนาคารที่มีเงินฝากมากกว่า 200,000 ล้านบาท แต่มีเงินฝากน้อยกว่าข้อ (ก)	0.25	0.75
ค. ธนาคารที่มีเงินฝากน้อยกว่า 200,000 ล้านบาท	0.25	0.75
2. กองทุนเงินกู้ ธนาคารออมสินและ Credit Association		
ก. มีเงินฝากมากกว่า 1,000,000 ล้านบาท	0.25	0.75
ข. มีเงินฝากน้อยกว่า 1,000,000 ล้านบาท แต่มีเงินฝากมากกว่า 200,000 ล้านบาท	0.25	0.75
3. ธนาคารเพื่อการสหกรณ์สำหรับการเกษตรและป่าไม้	0.25	0.75

ที่มา : The Bank of Japan Economic Research Department, p.158

¹ The Bank of Japan Economic Research Department "Existing Financial Institutions," Money and Banking in Japan, p.158

การควบคุมในด้านคุณภาพ (Qualitative Control) แบ่งออกเป็นดังนี้

1. การควบคุมการเงินในอุตสาหกรรม นับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ญี่ปุ่นได้ใช้มาตรการเรงรัค แก๊ซและช่วยเหลือในด้านการเงิน ต่อมาเมื่อเดือนมีนาคม 1947 ได้กำหนดมาตรฐานการขยายตัวขององค์การการเงินโดยถือหลักการ เรียงลำดับความสำคัญของอุตสาหกรรมที่มีต่อเศรษฐกิจจึงเป็นก้าวแรกของการควบคุมการเงินในอุตสาหกรรม ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1956 ได้จัดตั้ง "สภาสอบสวนและควบคุมเงินทุนขององค์การการเงิน" โดย ร.ม.ต. วาการกระทรวงการคลัง สภาสอบสวนนี้จะนำข้อมูลจากคณะกรรมการปรับปรุงเงินทุนของธนาคารทั่วประเทศ คณะกรรมการปรับปรุงเงินทุนของสมาคม บริษัทประกันชีวิต, บริษัทหลักทรัพย์, บริษัทหลักทรัพย์หรือองค์การการเงินอื่น ๆ มาสอบสวนแล้วยื่นเสนอต่อ ร.ม.ต. วาการกระทรวงการคลัง แล้วให้ ร.ม.ต. วาการกระทรวงการคลังดำเนินการตัดสินใจวิธีการจัดสรรเงินทุนในขั้นสุดท้าย แล้วจึงนำมาเป็นแนวทางบริหารต่อไป

2. การควบคุมการเงินในด้านเกษตรกรรม ป่าไม้และการประมง ประเทศญี่ปุ่นมีการผลิตในด้านเกษตร ป่าไม้และประมงสูง เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตในคงที่ จำเป็นต้องมีการจัดหาเงินทุนให้เพียงพอ ดังนั้นจึงได้มีการขยายงานสหกรณ์กองทุนเพื่อการอุตสาหกรรมที่ตั้งขึ้นเมื่อปี 1923 มาเพิ่มเป็นกองทุนกลางเพื่อการเกษตรและป่าไม้ขึ้นในเดือนพฤษภาคม 1943 โดยเป็นกองทุนที่ตั้งขึ้นเพื่อจัดสรรเครดิตให้แก่สหกรณ์เกษตร ป่าไม้ และประมง กองทุนส่วนกลางนี้สามารถออกพันธบัตรได้เป็นจำนวน 20 เท่าของเงินทุนที่ชำระแล้วบวกเงินสำรอง

นับตั้งแต่ปี 1951 รัฐบาลเห็นว่าการที่จะรักษาระดับการผลิตในด้านเกษตร ป่าไม้และการประมงให้สูงและดียิ่งขึ้นนั้น จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือในด้านเงินทุนในระยะยาวด้วยอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ ถ้าจะให้องค์การการเงินของเอกชนเป็นผู้ออกเงินทุนผ่านให้สหกรณ์ย่อมเป็นไปได้ ดังนั้นรัฐบาลจึงยื่นมือเข้าช่วยเหลือด้วยการออกเงินทุนผ่านสหกรณ์เงินหน้านั้น โดยให้องค์การการเงินส่วนรัฐบาลทำหน้าที่ Supply เงินทุนนี้ นอกจากนี้ใน

เดือนสิงหาคม 1955 ได้ตั้งกฎหมายออกเงินทุนช่วยเหลือสตรีหรือชาวประมงที่พึ่งตัวเองโดยให้สหกรณ์เงินทุนออกเงินกู้ยืมระยะยาวควยอัตราดอกเบี้ยต่ำให้แก่กลุ่มสตรีหรือชาวประมงที่พึ่งตัวเอง

3. การควบคุมการเงินในธุรกิจประกอบการขนาดเล็ก ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีทุนน้อย นับตั้งแต่เริ่มแรกของเศรษฐกิจจนถึงปัจจุบัน ประเทศญี่ปุ่นมีธุรกิจประกอบการขนาดเล็กมาก ธุรกิจประกอบการขนาดเล็กเหล่านี้มีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมธุรกิจขนาดเล็กเหล่านี้ให้มีการดำเนินงานที่มั่นคงและก้าวหน้าต่อไป องค์การเงินต่าง ๆ ที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อการ Supply เงินให้แก่ธุรกิจขนาดเล็กได้ถูกตั้งขึ้นมากมาย เช่น สหกรณ์เพื่อการค้าและอุตสาหกรรม สหกรณ์การเงินเพื่อธุรกิจประกอบการขนาดเล็ก สหกรณ์ประกันเครดิตของธุรกิจประกอบการขนาดเล็ก เป็นต้น

4. การควบคุมการเงินในการก่อสร้างบ้าน หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศญี่ปุ่นได้ตั้งเข้มในการควบคุมการเงินในคานนี้เพื่อจุดประสงค์ควบคุมการก่อสร้างบ้านอย่างมากของธนาคารและบริษัทที่สร้างขึ้นเพื่อหวังผลกำไร ส่วนการก่อสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับกรรมกรภายใต้กฎหมายได้ออกเงินทุนช่วยเหลือการก่อสร้างบ้านของกรรมกรในอุตสาหกรรมเมื่อเดือนกรกฎาคม 1953 สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือให้กรรมกรมีบ้านอยู่ ส่งเสริมการเป็นอยู่ให้ดีขึ้น เพื่อผลการพัฒนาอุตสาหกรรมในทางอ้อม โดยการออกเงินทุนส่วนหนึ่งให้กู้ยืมในระยะยาวในอัตราดอกเบี้ยต่ำ หน่วยงานที่ช่วยเหลือก็คือ "สหกรณ์เงินทุนสร้างบ้าน" ต่อมาเดือนกรกฎาคม 1955 ได้ประกาศกฎหมายประกันเงินทุนเพื่อการสร้างบ้าน โดยสหกรณ์นี้ จะรับเป็นผู้นำประกันในการที่ผู้จะสร้างบ้านไปกู้เงินจากองค์การเงินอื่นที่เหมาะสม การค้าประกันนี้เป็นการตกลงกันระหว่างสหกรณ์เงินทุนสร้างบ้านกับองค์การเงินนั้น เพื่อให้ออกเงินทุนกู้ยืมให้แก่ผู้สร้างเอง

5. การควบคุมเครดิตของผู้อยู่บริโภค (Consumer Credit) โคนแก
 เครดิตที่ทางธนาคารหรือบริษัทธนาคารออกให้แก่ผู้ซื้อสินค้าชนิดถาวร เช่น รถยนต์ ที่วี เครื่อง
 ครัว เป็นต้น มีวิธีการขายผ่อนส่ง, Charge Account Credit และ Cash Loan
 Credit เป็นต้น ในประเทศญี่ปุ่นระบบการขายผ่อนส่งคือ ผู้ขายให้เครดิตแก่ลูกค้าโดยการ
 ผ่อนส่งเป็นระบบที่โหดมากที่สุด เมื่อปี 1955 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ทำการสำรวจการ
 ซื้อแบบผ่อนส่งมีปริมาณถึง 190,000 ล้านเยน ในปี 1958 ตามผลการสำรวจปรากฏว่า
 เพิ่มขึ้นเป็น 690,000 ล้านเยน นับว่าเป็นอัตราเพิ่มที่สูงมาก จึงมองเห็นความจำเป็น
 ที่จะต้องมีการควบคุมเครดิตของผู้อยู่บริโภคนี้ การศึกษาขอเท็จจริงมีมาจนถึงปี 1960
 โคนเสนอให้สภาตรากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอัตราผ่อนส่ง เวลาผ่อนส่งประมาณ 6 - 10
 เดือน (ในอเมริกาสูงสุด 36 เดือน ชนิด 24 เดือนมีมาก) วิธีการควบคุมเครดิตก็โดย
 การกำหนดจำนวนเงินค่างแรกและจำนวนเดือนที่ผ่อนส่ง เปลี่ยนแปลงไปตามภาวะ
 เศรษฐกิจที่ต้องการควบคุม ซึ่งการควบคุมแบบนี้มีผลเสียเพราะเป็นการบีบบังคับครอบครัวที่
 ไม่มีเครื่องใช้จำเป็นที่จำเป็นที่จะต้องใช้ในอัตราผ่อนส่งที่ถูก ภาครัฐบาลเข้มงวดอาจทำให้ไม่
 สามารถผ่อนส่งได้ ส่วนในคานาผู้ให้เครดิตดาเป็นกิจการหรือหน่วยงานที่เล็กย่อมได้รับผลกระทบ
 กระเทือนมากกว่าหน่วยงานที่ใหญ่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระบบและวิธีการให้สินเชื่อของธนาคารกลางในสาธารณรัฐเกาหลี

สาธารณรัฐเกาหลีมีธนาคารกลางชื่อ Bank of Korea การดำเนินงานอยู่ภายใต้นโยบายและการควบคุมดูแลของ Monetary Board ในทางปฏิบัติ ร.ม.ต. วาการกระทรวงการคลังมีอำนาจสิทธิ์ทุกอย่าง จึงกล่าวได้ว่านโยบายต่าง ๆ อยู่ในอำนาจของกระทรวงการคลัง Bank of Korea มีหน้าที่เพียงดำเนินการตามนโยบายที่ Monetary Board วางไว้เท่านั้น

ทางด้านการควบคุมการให้สินเชื่อ มี Credit Control Department ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมเครดิตและให้ความช่วยเหลือทางด้านการเงินแก่ธนาคารพาณิชย์ผู้ส่งสินค้าออกตลอดจนธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งแบ่งหน้าที่ออกได้ดังต่อไปนี้คือ

1. ทำหน้าที่ควบคุมทางด้านการให้สินเชื่อ (Credit Control)
2. ทำหน้าที่ใหญ่และรับช่วงต่อ

การควบคุมทางด้านการให้สินเชื่อ (Credit Control) แบ่งออกเป็น

ก. วิธีการควบคุมเครดิตโดยตรง

สำหรับวิธีนี้ Bank of Korea จะใช้เฉพาะในระยะเวลาที่เกิดภาวะเงินเฟ้อเท่านั้น วิธีนี้แบ่งออกได้ดังต่อไปนี้

1. การควบคุมวงเงินใหญ่ (Loan Ceiling) ในระยะเวลาที่เกิดเงินเฟ้อ Monetary Board จะจำกัดวงเงินใหญ่ของธนาคารพาณิชย์ โดยจะกำหนดวงเงินอย่างสูงที่ธนาคารพาณิชย์จะใหญ่ (Loans) และกำหนดเงินลงทุน (Investments) ไว้
2. การปฏิเสธคำขอรับเครดิต (Rejection of Application for Credit) Monetary Board มีอำนาจที่จะปฏิเสธคำขอรับเครดิตของธนาคารพาณิชย์ในระยะเวลาที่เกิดเงินเฟ้ออย่างรุนแรงได้ เพื่อป้องกันการเกิดภาวะเงินเฟ้อโดยจำกัดการขยายเครดิตของธนาคารพาณิชย์

3. ทำการขออนุมัติก่อนการใหญ่ยืม (Prior Approval of Loans)

ระยะที่เงินเฟ้อ Monetary Board มีอำนาจกำหนดในธนาคารพาณิชย์ที่จะใหญ่ยืมเงินจำนวนที่กำหนดไว้ส่งคำขอใหญ่เงินของบุคคลดังกล่าวไปให้ Board พิจารณาอนุมัติที่จะให้กู้ทุกราย

4. Transfer and Retransfer of Government Deposits

Monetary Board มีอำนาจที่จะบังคับให้ธนาคารพาณิชย์รับฝากเงินของรัฐบาลจาก Bank of Korea และมีอำนาจที่จะบังคับให้ธนาคารพาณิชย์นั้นโอน (Retransfer) เงินที่รับฝากนั้นคืนไปให้ Bank of Korea ได้ตลอดเวลา ในกรณีที่เกิดภาวะเงินฝืดจะมีการโอนเงินฝากของรัฐบาลไปฝากที่ธนาคารพาณิชย์มากเพื่อช่วยให้ธนาคารพาณิชย์มีเงินสำรองเพียงพอและช่วยให้มีความสามารถขยายเงินใหญ่ยืมได้ ในกรณีตรงข้ามถ้าเกิดภาวะเงินเฟ้อจะมีการโอนเงินฝากของรัฐบาลไปฝากที่ Bank of Korea เพื่อลดเงินสำรองและลดการกักขังของธนาคารพาณิชย์ของควย

5. Restriction on Maturities of Loans

Monetary Board มีอำนาจกำหนดระยะเวลาอย่างสูงในการที่ธนาคารพาณิชย์จะใหญ่ยืมและทรงจ่าย และมีอำนาจกำหนดประเภทและจำนวนหลักทรัพย์ที่จะค้ำประกันการใหญ่ยืมดังกล่าว

ข. วิธีการควบคุมเกร็ดคิดโดยทางอ้อม (Indirect Credit Control Measures)

แบ่งออกเป็นวิธีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงอัตราเงินสดสำรอง

Monetary Board มีอำนาจกำหนดและเปลี่ยนแปลงอัตราเงินสดสำรองของธนาคารพาณิชย์ เมื่อใดที่ Monetary Board เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ใหญ่ยืมมากเกินไปอาจจะทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ บางครั้งอาจมีการเพิ่มอัตราส่วนเงินสดสำรองสูงมาก เช่น ในระยะตั้งแต่ตุลาคม 2509 ถึง มีนาคม 2510 ได้เพิ่มอัตราเงินสดสำรองสูงถึงร้อยละ 45 ของเงินฝากประจำกับเงินฝากออมทรัพย์และร้อยละ 50 ของเงินฝากเผื่อเรียก เมื่อใดที่ Monetary Board เห็นว่ามีเหตุผลสมควรลดก็จะได้ เช่น เมื่อ 29 ธันวาคม 2513 ได้ลด

อัตราเงินสดสำรองเหลือร้อยละ 16 ของเงินฝากประจำกับเงินฝากออมทรัพย์และร้อยละ 26 ของเงินฝากกระแสรายวัน ตามตารางเปรียบเทียบดังนี้

ตารางที่ 3

อัตราเงินสดสำรองตามที่ Bank of Korea กำหนด

ระยะเวลาตั้งแต่	เงินฝากประจำและออมทรัพย์		เงินฝาก เพื่อเรียก
	ระยะยาว	ระยะสั้น	
1 ก.พ. 2509	15	20	35
1 ต.ค.09 - 31 มี.ค.10	45	45	50
16 พ.ย. 2510	18	25	35
1 ม.ค. 2511	18	18	32
1 ม.ค. 2514	16	16	26

ที่มา : รายงานการดำเนินงานธนาคารแห่งประเทศไทย เกาหลี ของผู้อำนวยการ ดิมตระกูล

2. นโยบายอัตราดอกเบี้ย

ในกรณีที่เกิดภาวะเงินเฟ้อ Bank of Korea จะเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินที่ให้
กู้ยืมแก่ธนาคารพาณิชย์ ในทางตรงกันข้ามเมื่อเกิดภาวะเงินฝืดจะลดอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำลง
เพื่อเพิ่มปริมาณเงิน

3. Open Market Operations

วิธีนี้ส่วนใหญ่จะเห็นว่าใช้กับประเทศที่เจริญแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกาและประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรป ซึ่งมีตลาดเงินทุนกว้างขวาง ส่วนในสาธารณรัฐเกาหลี เป็นประเทศที่กำลังจะพัฒนา-ตลาดเงินทุนเท่านั้น แต่ได้ใช้วิธีนี้เป็นเครื่องมือในการควบคุมเครดิต วิธีการแบ่งออกเป็น 2 วิธีคือ

ก. Bank of Korea ช่วยเหลือธนาคารพาณิชย์ที่ขาดเงินสดสำรอง โดยซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาลคือ Highway Construction Bond และหลักทรัพย์ที่รัฐบาลประกัน ซึ่งมีอยู่ 3 อย่าง คือ

1. Industrial Finance Debenture ออกโดย Korea Development Bank
2. Housing Bank Debenture ออกโดย Housing Bank
3. Electric Debenture ออกโดย Korea Electric Corporation

Bank of Korea จะทำการซื้อหลักทรัพย์ต่าง ๆ จากธนาคารพาณิชย์ทุกวันที่ 1 ของเดือน และทำสัญญาขายคืนให้ธนาคารพาณิชย์ทุกวันที่ 20 ของเดือน ทั้งนี้เพราะการคำนวณเงินสดสำรอง ใช้ตัวเลขเงินฝากตัวเฉลี่ยทุกงวด 15 วัน ระยะต้นเดือนธนาคารพาณิชย์จึงต้องการใช้เงินจำนวนมากสำหรับปลายเดือน ความต้องการใช้เงินจะลดน้อยลง

การให้กู้ยืมและรับช่วงซื้อลดตั๋ว

Bank of Korea ได้ทำการให้กู้ยืม ในรูปต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การรับช่วงซื้อลดตั๋วเงินที่เกิดจากการส่งออก
2. การรับช่วงซื้อลดตั๋วเงินที่เกิดจากการค้า
3. การรับช่วงซื้อลดตั๋วเงินที่เกิดจากอุตสาหกรรมเครื่องจักร

การรับช่วงซื้อลดตั๋วเงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก โดยรัฐบาลของสาธารณรัฐเกาหลีมีนโยบายสนับสนุนการส่งเสริมสินค้าออก ในฐานะที่เป็นธนาคารกลางก็ต้องปฏิบัติตามนโยบาย โดยการช่วยเหลือทางการเงินใหญ่ส่งออกใหม่เงินทุนหมุนเวียนใช้อย่างเพียงพอ โดยเฉลี่ย

คอกเบี้ยในอัตราที่อันเป็นผลให้ราคาสินค้าที่ส่งออกต่ำควม เพื่อให้แข่งขันกับตลาดโลกได้
วิธีการขายเหือผู้ส่งออกในระยะสั้นมี 6 ประเภท

1. ขายเหือก่อนส่งออก (Loan for Export) รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

ก. ผู้ที่จะได้รับการอนุเคราะห์ คือผู้ส่งสินค้าออกซึ่งได้รับ Irrevocable L/C และผู้ผลิตวัตถุดิบซึ่งได้รับ Local L/C

ข. Bank of Korea จะรับช่วงซื้อดักตัวสัญญาใช้เงินในอัตราคอกเบี้ย รอยละ 3.5 ต่อปี โดยธนาคารพาณิชย์คักกับลูกค้ารอยละ 6 ต่อปี

ค. จำนวนเงินที่รับช่วงซื้อดักคือ รอยละ 70 ของจำนวนเงินตาม Irrevocable L/C¹

ง. ระยะเวลาที่รับช่วงซื้อดักไม่เกิน 90 วัน ในกรณีที่มีการคอกอายุ L/C อายุของตัวจะไม่เกิน 135 วัน ทั้งนี้ Monetary Board มีสิทธิคอกอายุตัวเกิน 135 วันได้ เมื่อเห็นว่าจำเป็นแต่ระยะเวลาที่เกิน 135 วัน Bank of Korea จะรับช่วงซื้อดักในอัตรา รอยละ 20 โดยธนาคารพาณิชย์คักกับลูกค้าในอัตรา รอยละ 22 ต่อปี

2. Loans for Contract in Foreign Currency² มีรายละเอียดดังนี้

ก. ผู้ที่ได้รับการอนุเคราะห์ คือ ผู้ที่ทำสัญญากับตัวแทนในต่างประเทศ ผู้ที่จัดหาวัตถุดิบปรกรณ์ในแกกองทัพอากาศในเวียดนาม

ข. จำนวนรับช่วงซื้อดักคือ รอยละ 70 ของจำนวนเงินตามสัญญา

¹ เลตเตอร์ออฟเครดิตที่เพิกถอนไม่ได้ เลตเตอร์ออฟเครดิตประเภทนี้จะแก่ไป หรือยกเลิกใดคอกเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้รับประโยชน์ซึ่งมีสิทธิที่จะปฏิเสธการยกเลิกหรือ แก่ไซนั้น

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 6.

ค. อัตรารับช่วงซื้อลดร้อยละ 3.5 ต่อปี โดยธนาคารพาณิชย์รับซื้อลด
ในอัตราร้อยละ 6 ต่อปี

ง. ระยะเวลารับช่วงซื้อลดไม่เกิน 90 วัน (วันในสัญญา + 10 วัน)

Bank of Korea มีอำนาจต่ออายุให้เกิน 90 วันได้ในกรณีที่จำเป็น แต่จำนวน
เงินที่เกิน Contractor จะถูกเรียกดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 22 ต่อปี โดย Bank of
Korea รับช่วงซื้อลดในอัตราร้อยละ 20 ต่อปี

3. Loans for Advance Export ประเภทนี้ Bank of Korea ช่วยเหลือ
หลังจากส่งสินค้าออกแล้ว

ก. ผู้รับการอนุเคราะห์คือ ผู้ส่งออกซึ่งได้รับ D/A¹, D/P², Consignment
Sales, Banded Warehouse Transaction (B.W.T.) และ Export Contract

ข. จำนวนเงินรับช่วงซื้อลดคือ 70% ของจำนวนเงินตาม D/F, D/A,
Consignment Sales B.W.T. และ Contract

ค. อัตรารับช่วงซื้อลดร้อยละ 3.5 ต่อปี ส่วนธนาคารพาณิชย์ซื้อลดใน
อัตราร้อยละ 6 ต่อปี

ง. ระยะเวลารับช่วงซื้อลด D/P 90 วัน ส่วน D/A, B.W.T.,
Consignment Sales 120 วัน

ธนาคารพาณิชย์อาจต่ออายุได้ในกรณี D/P ไม่เกิน 45 วัน และในกรณี
อื่นไม่เกิน 60 วัน โดยคิดดอกเบี้ยร้อยละ 22 ต่อปี Bank of Korea มีอำนาจต่ออายุ
ให้มากกว่านั้นในกรณีที่จำเป็น

1 Document against acceptance ผู้ซื้อที่มีสิทธิไต่เอกสารไปออกสินค้าก็ต่อ
เมื่อรับรองตัวแล้ว

2 Document against payment ผู้ซื้อที่มีสิทธิไต่เอกสารไปออกสินค้าก็ต่อเมื่อ
ได้ชำระเงินตามตัวเงินแล้ว

4. Loans for Import Raw Material for Export Use มีราย-

ละเอียดดังต่อไปนี้.-

- ก. ผู้ได้รับการอนุเคราะห์คือ ผู้ส่งวัตถุดิบจากต่างประเทศเพื่อใช้ในการนำสินค้าส่งออก
- ข. จำนวนเงินที่รับช่วงร้อยละ 90% ของจำนวนเงินตามใบตราส่ง (Bill of Lading)
- ค. อัตรารับช่วงร้อยละ 6.5 ต่อปี (เดิม 3.5 ต่อปี เพิ่งมาเพิ่มเป็น 6.5 ต่อปีเมื่อ 28 มิถุนายน 2514 เพราะต้องการสกัดกั้นการส่งวัตถุดิบต่างประเทศเข้า) อัตราที่ธนาคารพาณิชย์รับช่วงร้อยละ 9 ต่อปี
- ง. ระยะเวลาที่รับช่วงร้อยละไม่เกิน 90 วันหลังจากวันที่ได้รับ B/L (Bill of Lading)

5. Loans for Productional and Purchase of Raw Materials for Export Use มีรายละเอียดดังนี้.-

- ก. ผู้ได้รับการอนุเคราะห์คือ ผู้ผลิต (Manufacturers) และส่งออก ซึ่งเป็นผู้ซื้อวัตถุดิบมาเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าส่งออก
- ข. จำนวนเงินที่รับช่วงร้อยละ
- (1) ผู้ผลิต จำนวนเงินที่ได้รับการอนุเคราะห์ไม่เกิน 70%
 - (2) ผู้ส่งออก ใกล้เคียงจำนวน
- ค. อัตรารับช่วงร้อยละ 3.5 ต่อปี โดยธนาคารพาณิชย์รับซื้อในอัตราร้อยละ 6 ต่อปี
- ง. ระยะเวลาที่รับช่วงร้อยละ กรณีผู้ผลิต 60 วัน กรณีผู้ส่งออก 90 วัน และถ้าผู้ผลิตนั้นเป็นผู้ส่งออกด้วย ระยะเวลาที่รับช่วงร้อยละจะให้นานถึง 150 วัน

6. Loans for Agricultural and Fishery Export Preparation

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้.-

ก. ผู้ที่ได้รับการอนุเคราะห์คือ

(1) ผู้รวบรวมผลิตภัณฑ์ทางการประมงและการเกษตรเพื่อเตรียมส่งออก ได้แก่ The Federation of Agricultural Cooperatives และ The Federation of Fishery Cooperatives เป็นต้น

(2) ผู้ส่งออกหรือจัดหาสินค้าการประมงและการเกษตรเพื่อส่งออก

ข. Bank of Korea จะรับวางซื้อสินค้าในอัตราร้อยละ 70 ของจำนวนที่ต้องการ

ค. อัตราดอกเบี้ยรับวางซื้อสินค้าร้อยละ 3.5 ต่อปีและธนาคารพาณิชย์คิดกับผู้รวบรวมผลิตภัณฑ์เพื่อการส่งออก

แต่ในกรณีที่ผู้ส่งออกตามข้อ ก. (2) เป็นผู้จัดหาธนาคารพาณิชย์จะคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 22 ต่อปี และจะคืนให้ร้อยละ 16 เมื่อการส่งออกได้เสร็จสิ้นลงแล้ว (คือมีหลักฐานว่าได้ส่งสินค้านั้นออกไปแล้ว)

ง. ระยะเวลารับวางซื้อสินค้าดังนี้

ระยะเวลา

<u>รายการ</u>	<u>Loans for Gathering</u>	<u>Loans for Export Preparation</u>
Cocoon	-	180 วัน
Seawood	90 วัน	90 วัน
Agar-agar	90 วัน	180 วัน
Mushroom	-	90 วัน
Grass for grass cloth	90 วัน	120 วัน
Ginseng	-	180 วัน
Cuttle-fish	90 วัน	90 วัน

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออกทั้ง 6 ประเภทมีดังต่อไปนี้.-

1. ผู้ส่งออกมีความประสงค์จะขอรับอนุเคราะห์จะต้องไปแสดงความจำนงที่ธนาคารพาณิชย์ พร้อมทั้งยื่นงบแสดงฐานะการเงินและหลักฐานต่าง ๆ ที่ธนาคารพาณิชย์ต้องการ
2. เมื่อธนาคารพาณิชย์พอใจในคุณสมบัติของผู้ส่งออกนั้น ก็จะยื่นคำขอและส่งหลักฐานต่อไปนี้มาให้ Bank of Korea เพื่อพิจารณา คือ
 - ก. คำขอของธนาคารพาณิชย์ซึ่งแสดงรายละเอียดในธุรกิจและฐานะของผู้ส่งออก รวมทั้งแสดงรายการละเอียดของเลตเตอร์ออฟเครดิตที่เป็คมา (ไม่ใช่คำขอของผู้ส่งออก)
 - ข. สำเนาเลตเตอร์ออฟเครดิต
 - ค. ใบอนุญาตให้ส่งสินค้าออก ซึ่งกระทรวงพาณิชย์และอุตสาหกรรมเป็นผู้ออก
 - ง. รายละเอียดการคำนวณมูลค่าที่ใช่
 - จ. เอกสารอื่น ๆ ตามควรแก่กรณี

วงเงินอนุมัติ

การอนุมัติวงเงินนั้น Bank of Korea เมื่อพิจารณาเป็นที่พอใจแล้วจะแจ้งให้ธนาคารพาณิชย์ทราบ และนับตั้งแต่วันที่แจ้งธนาคารพาณิชย์มีสิทธินำตัวสัญญาใช้เงินของผู้ส่งออกมาขายช่วงลดในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3.5 ต่อปี ตามจำนวนเงินของการกู้ประเภทนั้น

การรับช่วงซื้อลดตั๋วเงินที่เกิดจากการค้า (Rediscount of Commercial Bill)

วัตถุประสงค์ที่ Bank of Korea รับช่วงซื้อลดตั๋วเงินชนิดนี้ ก็เพื่อช่วยเหลือกิจการค้าให้มีเงินทุนหมุนเวียนใช้จ่ายในธุรกิจการค้าอย่างเพียงพอ ตัวเงินที่จะนำมาขายช่วงลดได้ต้องเป็นตั๋วที่เกิดจาก Commercial Transaction และมีเงื่อนไขอื่น ๆ ดังนี้

1. ระยะเวลาที่รับช่วงซื้อไม่เกิน 90 วัน
2. ประเภทของการกู้ยืมโดยใบ Commercial Bill มี 2 ประเภท

ก. Rediscount - Bank of Korea คิดดอกเบี้ยร้อยละ 16

ส่วนธนาคารพาณิชย์คิดร้อยละ 22

ข. Loan on Commercial Bills Bank of Korea คิดดอกเบี้ยร้อยละ 20 ธนาคารพาณิชย์คิดร้อยละ 22 เหตุที่ดอกเบี้ยเงินกู้สูงกว่าชนิดแรก เพราะเป็นตั๋วที่มีคุณลักษณะต่ำกว่า Bank of Korea จะรับ Rediscount ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้.-

- (1) bread and cake
- (2) meat
- (3) wine
- (4) yeast
- (5) refreshment
- (6) tobacco
- (7) shoe
- (8) ornament
- (9) furniture
- (10) cloth
- (11) toilet article
- (12) precious metals
- (13) umbrella
- (14) toy
- (15) disk

การกำหนดวงเงิน ลูกค้านแต่ละรายจะส่งตั๋วมาขายลดตั๋วเงินได้ไม่เกินรายละเอียด
 Won 150 ล้าน การรับ rediscount Bank of Korea ให้กู้เต็มจำนวนของจำนวน
 เงินในตัว

คำขอขายตั๋ว Commercial Bill ประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้.-

- (1) จำนวนเงิน
- (2) อัตราดอกเบี้ย
- (3) ลักษณะของตั๋วที่เอาประกัน
- (4) ประเภทของตั๋วเงิน
- (5) จำนวนตัว

รวมทั้งแนบรายละเอียดของตั๋วมาด้วย

เมื่อ Bank of Korea รับซื้อตั๋วแล้วไม่มีการติดตามผล เมื่อตัวดังกล่าว
 ก็ถึงธนาคารพาณิชย์ ถ้าไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่ชำระเงินกู้เมื่อถึงกำหนด ห้าม
 ธนาคารให้เครดิตแก่ผู้รายนั้นภายใน 1 ปี

สำหรับการรับซื้อตั๋วเงินที่เกิดจากการค้านั้น มีอีกประเภทหนึ่งคือ การ
 Rediscounting Bill of Superior Enterprise ซึ่งเป็นกิจการค้าเล็ก ๆ ที่

คุณสมบัติของ Superior Enterprise มีดังนี้.-

1. ไม่เคยเห็นขบวนการชำระหนี้ภายในระยะเวลา 1 ปีหลังสุด
2. มีจำนวนหนี้เงินกู้จากธนาคารต่าง ๆ ที่มีอายุ 1 ปีไม่เกิน won 200 ล้าน
3. อัตราส่วนของ Net Worth คือ Total Asset ต้องมากกว่าร้อยละ 30
4. ต้องเป็นกิจการที่มีอนาคตดี

¹ เรื่องเดียวกัน , หน้า 13.

วัตถุประสงค์ของการกู้ เพื่อซื้อเครื่องจักร เครื่องมือและชำระหนี้. วิธีปฏิบัติในการขอ Rediscount ธนาคารพาณิชย์จะต้องทำ Credit Investigation ดูการรายงาน ๗ และรายงานให้ Bank of Korea ทราบ ซึ่งมีหัวข้อดังนี้.-

1. ชื่อของธุรกิจ
2. ตัวแทนของธุรกิจ
3. สถานที่ตั้งของธุรกิจ
4. ประเภทของธุรกิจ
5. สินค้าที่ขาย
6. ยอดรวมของทรัพย์สิน หนี้สิน ทุน สำรองและกำไร
7. อัตราส่วนของแต่ละส่วนของเจ้าของกับยอดรวมของทรัพย์สิน
8. จำนวนลูกจ้างและพนักงาน
9. ปริมาณและจำนวนเงินที่ขายในระยะ 6 เดือนหลัง ภาวะการขาย
10. จำนวนเงินกู้ยืมอย่างสูงในเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ตลอดจนวงเงินเครดิต

ชนิดของการใหญ่ยืม อัตราดอกเบี้ยและระยะเวลาของเงินใหญ่ยืม เงินประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ

1. Discount Bank of Korea จะรับซื้อลดตั๋วในอัตราร้อยละ 100 ของจำนวนเงินที่เกิดจากกิจการค้า ระยะเวลา 90 วัน อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 16 ต่อปี โดยธนาคารพาณิชย์รับซื้อลดในอัตราร้อยละ 20 ต่อปี

2. Loans Bank of Korea จะให้กู้ในอัตราร้อยละ 70 ของจำนวนเงินที่ต้องการระยะเวลา 6 เดือน อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 19 ต่อปี ธนาคารพาณิชย์คิดในอัตราร้อยละ 22 ต่อปี

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

การรับช่วงซื้อลดตั๋วเงินที่เกิดจากอุตสาหกรรมเครื่องจักร

เพื่อส่งเสริมทางด้านการอุตสาหกรรม ธนาคารกลางของเกาหลีจึงรับช่วงซื้อลดตั๋วเงินที่เกิดจากอุตสาหกรรม เครื่องมืออุปกรณ์การขนส่ง รถยนต์ เครื่องยนต์ อุปกรณ์รถไฟ ไฟฟ้า เครื่องจักร เป็นต้น โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้.-

1. อนุญาตดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 12 ต่อปี โดยธนาคารพาณิชย์นำตัวมาขายในตลาด Bank of Korea ในอัตราร้อยละ 8 ต่อปี ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ซื้อลดตั๋วไว้เกินวงเงินที่ Bank of Korea รับช่วงซื้อลด รัฐบาลจะจ่ายดอกเบี้ยสมทบให้ธนาคารพาณิชย์ร้อยละ 12 ต่อปี
2. เงินกู้ประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ
 - ก. กเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงาน ระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี
 - ข. กเพื่อซื้อเครื่องมือเครื่องจักร ระยะเวลาไม่เกิน 7 ปี

Long-term Financing¹

การรับช่วงซื้อลดตั๋วเงินดังที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นการใหญ่เงินในระยะสั้น ส่วนการใหญ่เงินในระยะยาวนั้น ธุรกิจทำหน้าที่ทางการใหญ่เงินในระยะยาวมีดังต่อไปนี้.-

Korea Exchange Bank ช่วยเหลือทางการเงินการส่งเครื่องมือและเครื่องจักรมาใช้ในอุตสาหกรรมส่งออกด้วย อัตราดอกเบี้ยที่คิดร้อยละ 12 ต่อปี ระยะเวลาใหญ่ 1 1/2 ปี - 5 ปี

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 10.

Medium Industries Bank เป็นผู้กู้ยืมในระยะยาวเกี่ยวกับการซ่อมแซม และขยายโรงงาน โดยมีกระทรวงพาณิชย์และอุตสาหกรรมเป็นผู้พิจารณาและอนุมัติว่าจะเลือก ส่งเสริมอุตสาหกรรมการส่งออกประเภทใด เช่น เสื้อผ้า เครื่องไฟฟ้า ภาชนะและพลาสติก ระยะเวลาในการกู้ยืมไม่เกิน 5 ปี โดยวิธีผ่อนชำระเป็นงวด ๆ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12 ต่อปี กำหนดวงเงินไว้ไม่เกิน Won 30 ล้านต่อ 1 บริษัท

Korea Development Bank¹ ปัจจุบันทำหน้าที่เป็น Industrial Financing ให้ความช่วยเหลือแก่ Export Industry ในการสร้างโรงงานและซื้อเครื่องจักรระยะเวลาใหญ่ 5 ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 14 เป็นธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือแก่กิจการอุตสาหกรรม และพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ เป็นธนาคารที่อยู่ภายใต้การควบคุมของ รัฐมนตรีกระทรวงการคลัง และดำเนินการตาม Korea Development Act.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่องเดียวกัน, หน้า

ระบบและวิธีการให้สินเชื่อของธนาคารกลางในประเทศอินเดีย

ธนาคารกลางของประเทศไทยมีชื่อว่า Reserve Bank of India เริ่มดำเนินการเมื่อ 1 เมษายน 2478 ตั้งขึ้นตาม The Reserve Bank of India Act 1934 หน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของธนาคารกลางตามที่ระบุไว้ในกฎหมายคือ การควบคุมระบบเครดิต และประกอบธุรกิจในการให้สินเชื่อตามที่กฎหมายระบุไว้ดังนี้.-

1. ซื้อขายและรับช่วงรอดตัวเงินที่เกิดขึ้นจากการค้าที่มีระยะเวลาครบกำหนดไม่เกิน 180 วัน สำหรับตัวเงินคาสินค้าออก และไม่เกิน 90 วันสำหรับตัวเงินเพื่อการค้าประเภทอื่นจากธนาคารพาณิชย์และธนาคารสหกรณ์
2. ซื้อขายและรับช่วงรอดตัวเงินที่เกิดขึ้นจากการให้เครดิตทางธนาคาร เกษตร หรือเครดิตเพื่อการจัดจำหน่ายพืชผลตามฤดูกาลที่มีระยะครบกำหนดไม่เกิน 15 เดือนจากธนาคารพาณิชย์และธนาคารสหกรณ์
3. ซื้อขายและรับช่วงรอดตัวเงินที่เกิดขึ้นจากการให้เครดิตเพื่อการผลิต การจัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในครอบครัวและอุตสาหกรรมขนาดย่อมที่มีระยะเวลาดำเนินการไม่เกิน 12 เดือน และรัฐบาลของรัฐรับประกันการชำระเงินต้นและดอกเบี้ยจากตัวเงินนับเต็มจำนวนจากบริษัทการเงินของรัฐ หรือธนาคารสหกรณ์ระดับรัฐ
4. ซื้อขายและรับช่วงรอดตัวเงินที่มีระยะเวลาครบกำหนดไม่เกิน 90 วันจากธนาคารพาณิชย์ โดยมีหลักทรัพย์รัฐบาลกลางหรือรัฐบาลของรัฐเป็นประกัน
5. ใหลยืมและให้เครดิตแก่ธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารสหกรณ์ระดับรัฐ โดยมีตัวเงินคาสินค้าออกที่ขายคืนเมื่อทางตาม หรือเมื่อสิ้นระยะเวลาไม่เกิน 180 วันเป็นประกัน จำนวนเงินตามตัวที่เป็นหลักประกันจะต้องไม่ต่ำกว่ายอดเงินที่ธนาคารกลางแห่งอินเดียให้กู้

นอกจากนี้ยังมีกรณีใหญ่ที่มีหลักทรัพย์ต่าง ๆ ค้ำประกัน มีการใหญ่มีระยะยาว
แกกิจการสหกรณ์ บริษัทการเงินเพื่อการอุตสาหกรรม unit Trust of India; บริษัท
รับประกันเงินฝาก และธนาคารพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งอินเดีย เป็นต้น

เมื่อเดือนกันยายน 2508 เกิดสงครามระหว่างอินเดียกับปากีสถาน เป็นผลให้เกิด
การขาดแคลนเครดิต ธนาคารกลางแห่งอินเดียจึงได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อป้องกัน
ไม่ให้ธนาคารพาณิชย์ใหญ่มีมากเกินไป และให้กระจายเครดิตไปสู่ภาคเศรษฐกิจที่มีความจำเป็น
ตามลำดับก่อนหลัง ตามที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจได้กำหนดไว้ คณะกรรมการดังกล่าวได้จัดทำ
Credit Authorisation Scheme¹ ขึ้น และได้รับความเห็นชอบจากธนาคารกลางนำมา
ใช้บังคับกับธนาคารสมาชิกตั้งแต่วันที่พฤศจิกายน 2508 เป็นต้นมา ธนาคารสมาชิกจะต้องขอ
อนุญาตธนาคารกลางผ่านฝ่ายควบคุมและตรวจสอบธนาคารกลางก่อนใหญ่และให้เครดิตตาม
หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้²

1. การใหญ่และเครดิตแก่บุคคลรายหนึ่ง ๆ วงเงินจำนวนตั้งแต่ 10 ลานรูปี
เป็นต้น
2. การใหญ่และให้เครดิตแก่บุคคลหรือนิติบุคคลรายหนึ่ง ๆ จากธนาคาร
พาณิชย์ทั้งระบบ วงเงินรวมกันตั้งแต่ 10 ลานรูปีขึ้นไป
3. การใหญ่และให้เครดิตเพิ่มเติมแก่บุคคลหรือนิติบุคคลที่ใหญ่จากธนาคาร
พาณิชย์ในวงเงินตั้งแต่ 10 ลานรูปีขึ้นไป

ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2514 เป็นต้นมา ธนาคารสมาชิกรายเดียวหรือหลายราย
รวมกันที่ใหญ่มีระยะปานกลางและระยะยาวเกินกว่า 3 ปีแก่บุคคลหรือนิติบุคคลรายเดียว
จำนวนตั้งแต่ 2.5 ลานรูปีขึ้นไป จะต้องขออนุญาตจากธนาคารกลางก่อนด้วย

¹ ศัพท์ เกี่ยวการถ่า, รายงานการศึกษาอบรมและงานในประเทศอินเดีย
"Credit Authorisation Scheme", หน้า 68.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 68.

การใหญ่ยืมและให้เครดิตดังกล่าวมีข้อยกเว้นไม่ต้องขออนุญาต แต่ธนาคารสมาชิก
จะต้องรายงานให้ธนาคารกลางทราบภายหลังมีดังนี้.-

1. การใหญ่ยืมที่มีเงินฝากประจำหรือหลักทรัพย์รัฐบาลค้ำประกัน
2. การใหญ่ยืมแก่องค์การไฟฟ้าและรัฐวิสาหกิจที่รัฐบาลกลางหรือรัฐบาลของรัฐ
ค้ำประกันการชำระดอกเบี้ยและเงินต้น
3. การซื้อหรือระดมตัวเงินภายในประเทศที่มีเอกสารประกอบหรือตัวเงินที่ออก
โดยรัฐบาลหรือกิ่งรัฐบาล
4. การใหญ่ยืมแก่ธุรกิจที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เช่น การจัดหาอาหาร
การส่งสินค้าออก การจัดจำหน่ายปุ๋ย ฯลฯ
5. การใหญ่ยืมและให้เครดิตร่วมกับ Industrial Development Bank of
India หรือ Agricultural Refinance Corporation

ในระยะเริ่มแรกประมาณว่าจะมีการใหญ่ยืมและให้เครดิตที่อยู่ในข่ายต้องขออนุญาต
ประมาณ 650 ราย ปัจจุบันได้เพิ่มขึ้นมากกว่า 1,100 รายแล้ว

เครื่องมือที่ใช้ในการควบคุมเครดิต

ธนาคารกลางแห่งประเทศไทยอื่นเคยมีเครื่องมือที่ใช้ในการควบคุมเครดิตอยู่หลาย
ประการ โดยทั่ว ๆ ไปจะใช้การควบคุมทางด้านปริมาณ(Quantitation Credit Control)
ซึ่งแบ่งออกเป็นดังนี้

1. การกำหนดอัตราดอกเบี้ย (The Bank Rate)
2. การเปลี่ยนแปลงเงินสำรอง (Variable Reserve Ratios)
3. การซื้อขายหลักทรัพย์ (Open Market Operations)

¹The Reserve Bank of India, "Monetary Regulation," Function and Working, (Bombay: K.L.Bhargava & Co., Impression House, 1970), pp.40-50.

1. การกำหนดอัตราดอกเบี้ย (Bank Rate)¹

มาตรา 49 ของพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดอัตรามาตรฐานสำหรับส่วนลดของตั๋วเงินที่รับซื้อจากธนาคารพาณิชย์ และมาตรา 17 ของพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย ก็ได้กำหนดเกี่ยวกับระยะเวลาของตั๋วเงินดังนี้.-

- ก. ตั๋วเงินเพื่อการส่งสินค้าออก มีระยะเวลา 180 วัน
- ข. ตั๋วเงินเพื่อการพาณิชย์ มีระยะเวลา 90 วัน
- ค. ตั๋วเงินเพื่อการเกษตร (ตามฤดูกาล) 15 เดือน
- ง. ตั๋วเงินที่ส่งจ่ายแล้วนำมาขายลด เพื่อวัตถุประสงค์ในการถือหลักทรัพย์ มีระยะเวลา 90 วัน
- จ. ตั๋วแลกเงินที่ส่งจ่ายนอกประเทศไทย ซึ่งเป็นสมาชิกของ IMF² จะมีระยะเวลาดังกำหนดดังนี้.-

- (1) ตั๋วแลกเงินเกี่ยวกับการส่งสินค้าออกจากอินเดีย มีระยะเวลา 180 วัน
- (2) ส่วนกรณีอื่น ๆ ให้เวลา 90 วัน

อัตราดอกเบี้ยในประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไม่ค่อยบ่อยนัก และอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างต่ำ จึงจะแสดงให้เห็นตามตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 41.

² International Monetary Fund, องค์การการเงินระหว่างประเทศ.

ตารางที่ 4

การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยของธนาคารแห่งประเทศไทย

			<u>อัตราดอกเบี้ยร้อยละ</u>
เดือน	พฤศจิกายน	1935	3
	พฤศจิกายน	1951	3 1/2
	พฤษภาคม	1957	4
	มกราคม	1963	4 1/2
	กันยายน	1964	5
	กุมภาพันธ์	1965	6
	มีนาคม	1968	5

ที่มา : Reserve Bank of India "Functions and Working"

หน้า 49.

2. การเปลี่ยนแปลงอัตราเงินฝากสำรอง (Variable Reserve Ratios)¹

พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย มาตรา 42 (1) กำหนดว่า "ให้ธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารสำรองเงินฝากสำรองไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อสิ้นสุดของแต่ละวันทำการ เป็นอัตราส่วนอย่างน้อย ร้อยละ 5 ของยอดเงินฝากเผื่อเรียกและอัตราส่วนอย่างน้อยร้อยละ 2 ของเงินฝากประจำ" ในปี 1956 มีการแก้ไขพระราชบัญญัติเกี่ยวกับเงินฝากสำรองขั้นต่ำสำหรับเงินฝากเผื่อเรียกร้อยละ 5 - 20 และเงินฝากประจำร้อยละ 2 - 8 นับตั้งแต่ปี 1956 เป็นต้นมา อัตราเงินฝากสำรองขั้นต่ำกำหนดให้มีความสัมพันธ์กับยอดคงเหลือในแต่ละวันที่คงไว้กับธนาคารแห่งประเทศไทย การคำนวณเงินฝากสำรองถือเกณฑ์เฉลี่ยรายสัปดาห์ โดยถือวันเสาร์เป็นวันเริ่มต้น และวันศุกร์เป็นวันสุดท้าย สำหรับปี 1962 ได้เปลี่ยนแปลงอัตราเงินฝากสำรองใหม่เป็นร้อยละ 3 ของทั้งเงินฝากประจำและเงินฝากเผื่อเรียก การเปลี่ยนแปลงอัตราเงินฝากสำรองนี้เป็นนโยบายที่ใช้ควบคุมเครดิตของธนาคารแห่งประเทศไทย

3. การซื้อขายหลักทรัพย์ (Open Market Operations)

ซึ่งทำกันอย่างกว้างขวางในการซื้อและขายหลักทรัพย์ต่าง ๆ ของธนาคารกลาง เป็นที่เห็นว่า ตัวเงินคลังและหลักทรัพย์ต่าง ๆ นอกจากนี้นี้ยังมีหุ้นของบริษัท แต่ในทางปฏิบัติจะหมายถึงการซื้อขายหลักทรัพย์ของรัฐบาล ประสิทธิภาพของธนาคารกลางในการทำ Open Market Operations ขึ้นอยู่กับปริมาณและชนิดของทรัพย์สิน ธนาคารกลางของอินเดียจะต้องถือหลักทรัพย์ของรัฐบาล สำหรับมาตรา 17 (8) ได้ให้อำนาจแก่ธนาคารกลางในการซื้อขายหลักทรัพย์ตามความเห็นชอบของคณะกรรมการกลาง²

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 50-52.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 54-57.

สำหรับการควบคุมเครดิตแบบ Selective and Direct Credit Regulations เป็นการควบคุมทางด้านคุณภาพ (Qualitative Credit Control) การควบคุมวิธีนี้เป็น การควบคุมโดยจัดปริมาณเงินให้ เพียงพอกับความต้องการเครดิต เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจของอินเดีย ส่งเสริมการให้เครดิตเฉพาะรายการที่สำคัญ ๆ โดยได้วางแผนการเกี่ยวกับการให้สินเชื่อ เช่น

1. Bills Rediscounting Scheme ใบบังคับตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน 2513 เป็นต้นมา ธนาคารสมาชิกที่ต้องการขายวงลดตั๋วเงินที่เกิดขึ้นจากการขายสินค้า จะต้องยื่นขอวงเงินต่อฝ่ายควบคุมและตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ทุกรอบปี รอบปีหนึ่งเริ่มตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน ถึง 31 ตุลาคม ระยะเวลาตามกำหนดของตั๋วเงินไม่เกินกว่า 90 วัน สำหรับตั๋วเงินที่มีระยะเวลาครบกำหนด 120 วัน แต่ในวันขายวงลดมีระยะเวลาครบกำหนดคงเหลือไม่เกิน 90 วัน ก็อยู่ในข่ายการรับวงลดนี้ด้วย

มูลค่าที่กำหนดไว้ในตั๋วเงินที่จะขายวงลดต่อธนาคารกลางของอินเดียแต่ละวัน ต้องไม่น้อยกว่า 10,000 รูปี ในตอนเริ่มแรกและภายหลังลดลงมาเหลือไม่น้อยกว่า 5,000 รูปี ตั้งแต่ 14 เมษายน 2514 จำนวนเงินรวมของตั๋วเงินที่ขายวงลดแต่ละคราวต้องไม่น้อยกว่า 50,000 รูปี

ในระยะแรกตั๋วเงินที่ขายวงลดทุกฉบับจะต้องส่งมอบให้ธนาคารกลางเป็นผู้เก็บรักษาภายหลังปริมาณงานได้เพิ่มขึ้น ธนาคารกลางจึงมอบให้ธนาคารสมาชิกที่ขายวงลดเป็นตัวแทนในการเก็บรักษาตั๋วเงินที่ขายวงลดแต่ละใบมีมูลค่าต่ำกว่า 200,000 รูปี ตั้งแต่ 25 ตุลาคม 2514 เป็นต้นมา และให้นำตั๋วเงินดังกล่าวที่มีระยะเวลาครบกำหนดเหลืออีก 3 วัน ส่งมอบให้ธนาคารกลางเพื่อเตรียมหักบัญชีของธนาคารพาณิชย์ที่ขายวงลดต่อไป สำหรับตั๋วเงินที่ขายวงลดแต่ละฉบับที่มีมูลค่าตั้งแต่ 200,000 รูปีขึ้นไป ธนาคารพาณิชย์ที่ขายวงลดจะต้องส่งมอบตั๋วเงินนั้นให้ธนาคารกลางเป็นผู้เก็บรักษาตามเดิม

2. Export Credit Scheme เป็นโครงการที่รัฐบาลกลางของอินเดีย ได้ออกระเบียบการจ่ายเงินอุดหนุนธนาคารสมาชิกที่ให้เครดิตทุกประเภทแก่ผู้ส่งสินค้าออก ยกเว้นเครดิตที่ได้รับการรับรองซื้อสินค้าเงินจากธนาคารพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งอินเดียแล้ว ในอัตราร้อยละ 11/2 ต่อปี มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 3 มีนาคม 2511 โดยมีธนาคารกลางเป็นผู้นำดำเนินงานแทน ธนาคารสมาชิกที่จะได้รับเงินอุดหนุนประเภทนี้จะต้องเรียกเก็บดอกเบี้ยจากผู้ส่งสินค้าไม่เกินร้อยละ 6 ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ 8 มกราคม 2514 ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7 ต่อปี

3. Export Bills Credit Scheme เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 23 มีนาคม 2506 โดยให้เงินสินเชื่อที่เกิดจากการส่งสินค้าไปขายยังประเทศสมาชิกของกองทุนการเงินระหว่างประเทศและประเทศอื่น ๆ ตามที่ได้ประกาศไว้มีระยะเวลาไม่เกิน 180 วัน วงเงินครั้งละไม่น้อยกว่า 100,000 รูปี ตัวเงินแต่ละฉบับต้องมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 10,000 รูปี ส่วนวงเงินที่เหลือตามเลขที่เช็คหรือเช็คเครดิต ธนาคารกลางจะหักยืมเต็มวงเงินตัวเงินรวมทั้งสิ้นไม่เกินยอดรวมของเงินสำรองตามกฎหมายของแต่ละธนาคาร อัตราดอกเบี้ยสำหรับวงเงินกู้ยืมส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 50 ของเงินสำรองตามกฎหมายร้อยละ 4.5 นอกนั้นร้อยละ 6 ธนาคารพาณิชย์ที่จะทำการกู้ยืมจะต้องยื่นคำขอวงเงินจากธนาคารกลางทุกปี รวมระยะเวลา นับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ถึง 30 กันยายน

ในด้านเกี่ยวกับการให้สินเชื่อ ธนาคารกลางแห่งประเทศไทยมีบทบาทสำคัญ ในการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการเกษตรและการอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้แบ่ง ออกเป็นฝ่ายเครดิตเพื่อการอุตสาหกรรมและฝ่ายเครดิตเพื่อการเกษตร ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป

ฝ่ายเครดิตเพื่อการอุตสาหกรรม (Industrial Finance Department)

การพัฒนาอุตสาหกรรมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจระยะ 5 ปี ได้มีการจัดหาแหล่งเงินทุนต่าง ๆ โดยจัดตั้งสถาบันการเงินขึ้นเพื่อรวบรวมเงินทุนภายในประเทศมาให้กิจการ อุตสาหกรรมกู้ยืมในระยะปานกลางและระยะยาว สถาบันการเงินแห่งแรกที่จัดตั้งขึ้นในปี 2501

ได้แก่บริษัทการเงินเพื่อการอุตสาหกรรมแห่งอินเดีย และมีการจัดตั้งสถาบันการเงินอื่น ๆ แต่กียังไม่บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ในปี 2507 จึงได้จัดตั้งธนาคารพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งอินเดียขึ้น (The Industrial Development of India)¹ โดยกฎหมายพิเศษและธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียว เพื่อกำหนดที่ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมตามโครงการของรัฐบาลกลางวางไว้

การให้ความช่วยเหลือแก่กิจการอุตสาหกรรม แบ่งออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ คือ

1. การ Refinance มีอยู่ 2 ลักษณะคือ

(ก) Scheme for Refinancing of Industrial Loans

วิธีที่ธนาคารจะ refinance แก่สถาบันการเงินที่กำหนดซึ่งใหญ่แกกิจการอุตสาหกรรม เป็นการใหญ่เงินเพื่อซื้อสินทรัพย์หรือบางส่วนของเงินทุนหมุนเวียนที่มีกำหนดชำระคืนระยะยาว จำนวนเงินที่ refinance ไม่เกินร้อยละ 80 ของยอดเงินที่ใหญ่แกกิจการอุตสาหกรรม ระยะเวลาของการ refinance อยู่ในระหว่าง 3-10 ปี สำหรับธนาคารพาณิชย์และธนาคารสหกรณ์ของรัฐ และสถาบันการเงินอื่นไม่เกิน 25 ปี อัตราดอกเบี้ยสำหรับการ refinance ที่ธนาคารกลางคิดสูงสุดร้อยละ 7 และต่ำสุดร้อยละ 3.5 ต่อปี และสถาบันการเงินเรียกเก็บจากผู้ยืมได้ไม่เกินสูงสุดร้อยละ 10.5 และต่ำสุดร้อยละ 7 ต่อปี

(ข) Scheme for Refinance of Medium Term Export Credit

เป็นการ refinance สำหรับการส่งสินค้าออกประเภทเครื่องจักร วงเงินของการ refinance เพิ่มจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินใหญ่แกผู้ส่งออกทั้งภาคเอกชนและรัฐบาลที่มีระยะเวลาเกินกว่า 6 เดือน แต่ไม่เกิน 5 ปี หรืออาจขยายเวลาเป็น 7-10 ปี ในกรณีพิเศษ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4.5 ต่อปี และสถาบันการเงินเรียกเก็บจากผู้ยืมได้ไม่เกินร้อยละ 6 ต่อปี

¹ Reserve Bank of India, "Industrial Development Bank of India", p.150-151.

2. การให้ความช่วยเหลือแก่กิจการอุตสาหกรรมโดยตรง¹ ใต้การให้กู้ยืม การค้าประกันการจำหน่ายหุ้นและหุ้นกู้ และค้าประกันหนี้ที่มีระยะเวลารวมทั้งการถอนชำระ ส่วนใหญ่ให้กู้ยืมแก่กิจการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และมีความสำคัญทางเศรษฐกิจและให้ความช่วยเหลือแก่ Technician entrepreneurs หรือกิจการอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่น คอยพัฒนา โดยเรียกเก็บดอกเบี้ยในอัตราพิเศษ ระยะเวลาชำระคืนนาน นอกจากนี้ ธนาคารยังได้นำการประชุมหารือกับบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งอินเดีย บริษัทประกันชีวิต แห่งอินเดีย และบริษัทเครดิตอุตสาหกรรมและการลงทุนแห่งอินเดีย เคื่อนละครั้งเพื่อร่วมมือกันส่งเสริมกิจการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

3. การให้กู้ยืมเพื่อส่งสินค้าออก² ธนาคารสมาชิกที่เป็น Authorized dealers สำหรับเงินตราต่างประเทศมีสิทธิที่จะกู้ยืมจากธนาคาร ไปสนับสนุนการส่งสินค้าออก ทั้ง pre-shipment credit และ post-shipment credit ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4.5 ต่อปี และเรียกเก็บดอกเบี้ยจากผู้กู้ยืมได้ไม่เกินร้อยละ 6 ต่อปี

4. การรับช่วงซื้อตั๋วเงิน³ ซึ่งแบ่งออกเป็น

(ก) Scheme for Rediscounting / Promisory Notes arising out of Sales of Indigenous Machinery

เป็นการรับช่วงซื้อตั๋วเงินที่ธนาคารพาณิชย์รับซื้อจากผู้ผลิตเครื่องจักร ระยะเวลาระหว่าง 6 เดือน ถึง 36 เดือน ในอัตราร้อยละ 6 ต่อปี ระยะเวลา 36 เดือนถึง 60 เดือน ในอัตราร้อยละ 5.5 ต่อปี และระยะเวลาเกินกว่า 60 เดือนถึง 84 เดือน ในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี ธนาคารพาณิชย์จะเรียกเก็บส่วนลดจากผู้ได้เกินกว่าอัตรา ที่กล่าวได้ไม่เกินร้อยละ 1 ต่อปี

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 154.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 154-155.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 155-156.

(ข) Scheme for Rediscounting Facilities in respect of Sales of Motor Vehicles to Road Transport Operators in Private Sector
 เป็นการรับช่วงซื้อลดตั๋วเงินที่เกิดขึ้นจากการขายรถยนต์บรรทุก รถจักรยานยนต์โดยสาร แก่ผู้ประกอบการขนส่งภาคเอกชน จำนวนเงินอย่างต่ำไม่น้อยกว่า 10,000 รูปี อัตราส่วนลดร้อยละ 5.5 ต่อปี ธนาคารพาณิชย์จะเรียกเก็บส่วนลดจากผู้ขายลดตั๋วได้ในอัตราไม่เกินร้อยละ 8.5 ต่อปี

โครงการค้ำประกันสินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรมขนาดเล็ก

รัฐบาลกลางของอินเดียได้ประกาศใช้ Credit Guarantee Scheme for Small Scale Industry เพื่อส่งเสริมให้สถาบันการเงินต่าง ๆ ใหญ่ยอมแกกิจการอุตสาหกรรมขนาดเล็กมากขึ้น โดยแต่งตั้งให้ RBI เป็น Guarantee Organisation รับประกันความเสียหายจากการที่สถาบันการเงินใหญ่ยอมแกกิจการอุตสาหกรรมขนาดเล็ก สถาบันการเงินที่อยู่ภายใต้โครงการนี้ต้องได้รับอนุมัติจากรัฐบาลกลางก่อน

การใหญ่เงินที่อยู่ในข่ายได้รับประกันตามโครงการนี้ได้แก่ การใหญ่แกกิจการอุตสาหกรรมขนาดเล็กในลักษณะเป็นทุนหมุนเวียน เงินระยะยาว เงินกู้มีกำหนดตอนชำระออกเลตเตอร์ออฟเครดิต การรับรองและค้ำประกันการชำระเงิน เป็นต้น แต่จะไม่รวมถึงการออกหนังสือค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา เงินใหญ่ที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองโดย Export Credit and Guarantee Corporation Ltd. โดยรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลของรัฐ เงินใหญ่ที่ไม่เป็นไปตามแนวทางควบคุมเครดิตของ RBI และเงินใหญ่เพื่อการชำระหนี้เดิม

ค่าธรรมเนียมการรับประกันคิดเพียงร้อยละหนึ่งในสี่ต่อปี โดยคิดจากยอดเงินใหญ่หรือยอดคงค้างแล้วแต่อย่างใดจะสูงกว่า

เมื่ออยู่ภายใต้โครงการนี้เสียหาย รัฐบาลจะจ่ายชดเชยให้ร้อยละ 75 ของยอดหนี้ที่เสียหายหรือยอดเงินที่รับประกัน เงินที่ใหญ่ยืมที่เสียหายและได้รับการจ่ายชดเชยให้แล้ว หากสถาบันการเงินสามารถเรียกคืนได้จำนวนเท่าใดจะต้องแบ่งกันตามส่วน โดยจ่ายคืนให้รัฐบาลสามในสี่ส่วน และที่เหลือเป็นของสถาบันการเงินนั่นเอง

ฝ่ายสินเชื่อเพื่อการเกษตร (Agricultural Credit Department)

ฝ่ายนี้ทำหน้าที่รวบรวมผู้เชี่ยวชาญจากธนาคารเกษตร ทำการศึกษาปัญหาการให้สินเชื่อในการเกษตร ทำการประสานงานระหว่างธนาคารกลางกับธนาคารสหกรณ์และสถาบันอื่น ๆ ที่ให้สินเชื่อแก่เกษตรกร นอกจากนี้ยังได้ร่วมมือกับรัฐบาลกลาง รัฐบาลของรัฐและสถาบันต่าง ๆ ของประเทศในการสร้างระบบสหกรณ์ให้มั่นคง ให้สินเชื่อแก่เกษตรกร เพื่อเพิ่มผลผลิตให้แก่ประเทศ

ประเภทของการใหญ่ยืมเพื่อการเกษตร มีดังนี้

1. กู้เพื่อซื้อรถแทรกเตอร์และอะไหล่ ธนาคารจะใหญ่ยืมเงินร้อยละ 75 ของราคาแทรกเตอร์รวมอะไหล่ ผู้กู้จะต้องออกเงินสมทบร้อยละ 25 ระยะเวลาผ่อนชำระคืนภายใน 5 ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 10.5 ต่อปี หลักประกันคือ ตัวสัญญาใช้เงินและจำนวนรถแทรกเตอร์และอะไหล่เป็นประกัน

2. กู้เพื่อขุดบ่อน้ำ เจนท่อน้ำ เพื่อใช้ในการเกษตร รวมทั้งการขุดลอกและซ่อมแซม

3. กู้เพื่อซื้อเครื่องยนต์และปั้มน้ำ

สำหรับประเภท 2 และ 3 นี้ ธนาคารใหญ่ยืมร้อยละ 75 ของจำนวนเงินตามโครงการ ผู้กู้จะต้องออกเงินสมทบร้อยละ 25 ผ่อนชำระคืนครั้งปีต่อครั้ง ไม่เกิน 10 ครั้ง อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 10 1/2 ต่อปี หลักประกันตัวสัญญาใช้เงินและจำนวนเครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตร

4. กู้เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการเพาะปลูก เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นทุนในการจัดหาพันธุ์พืช ปุ๋ย รวมทั้งการบำรุงรักษา ฯลฯ ธนาคารใหญ่ใดไม่เกินร้อยละ 75 ของจำนวนตามโครงการ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 10 ต่อปี หลักประกันการกู้ยืมใดแก่ตัวสัญญาใช้เงินและจำนำพืชผลที่เพาะปลูก

5. การให้กู้ยืมแก่บุคคลที่มีวุฒิทางการเกษตรและวุฒิอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือผู้ที่มีปริญญาตรีและอนุปริญญาทางการเกษตร รวมทั้งวุฒิปริญญาอื่นที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่มีทุนเพียงพอในการดำเนินงานตามโครงการเกษตร ระยะเวลาของการกู้ยืมแล้วแต่ประเภทของพืชผล มีทั้งระยะสั้นและระยะปานกลาง อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นร้อยละ 10 ต่อปี ระยะปานกลางร้อยละ 10.5 ต่อปี หลักประกันการกู้ยืมเช่นเดียวกับโครงการเฉพาะตามข้อ 1 ถึง 4 ข้างต้น

นอกจากนี้ยังได้จัดตั้ง Agricultural Refinance Corporation เพื่อรวบรวมเงินมาให้กู้ยืมระยะปานกลางและระยะยาวเพื่อการพัฒนาเกษตรกรรม โดยวิธี refinance และวิธีอื่น ๆ รวมทั้งการซื้อหุ้นของสถาบันที่กำหนด ซึ่งรัฐบาลค้ำประกันการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยโดยไม่มีเงื่อนไข

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย